

ORIGINAL ARTICLE

Construction and Validation of a Scale for the Measurement of Students' Preferences in Receiving Literary and Non-literary Strokes

Marziyeh Imani¹, Shima Ebrahimi^{*2}

1. M. A. in Persian Language Teaching, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran.

2. Associate Professor of Persian Language Teaching, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran.

Correspondence:

Shima Ebrahimi

Email: shimaebrahimi@um.ac.ir

Received: 04/Jul/2024

Revised/Accepted: 25/Dec/2024

How to cite:

Imani, M.; Ebrahimi, S (2025). Construction and Validation of a Scale for the Measurement of Students' Preferences in Receiving Literary and Non-literary Strokes, *Journal of Sociolinguistics*, 7 (28), 63-86. (DOI: [10.30473/jl.2025.71404.1653](https://doi.org/10.30473/jl.2025.71404.1653))

ABSTRACT

Positive interpersonal behaviors in educational settings can motivate students to engage in class discussions, facilitate their learning, and build positive student-teacher relationships. Notably, strokes boost students' and teachers' self-esteem and confidence, enhance motivation, and set the stage for a friendly student-teacher relationship. This study introduces the concept of literary strokes, inspired by the notion of strokes in Transactional Analysis (TA), to explore their potential in promoting literature within interpersonal conversations, teaching, and learning. It aims to determine which forms of literary or non-literary strokes are preferred by students of various academic disciplines who act as the receivers of these strokes in educational settings. The research constructs and validates a scale for measuring literary or non-literary strokes that students choose. The development of the scale was completed in three stages: reviewing relevant questionnaires, reviewing literary pertinent works to strokes, evaluating situations of teacher-student interactions, and consulting with experts (7 males and 3 females). To validate the scale, 411 students (133 males, 278 females) from various levels and fields of study answered the scale, which was distributed online. Results suggested that the scale had a reliability of 0.93 and acceptable validity according to exploratory and confirmatory factor analyses; therefore, it can be used for future studies.

KEYWORDS

Interpersonal behaviors, Stroke preference, Transactional analysis, Literary stroke, Non-literary stroke, Sociolinguistics.

Introduction

Strokes are verbal or non-verbal messages that can be positive or negative. Depending on their content, strokes can have a pleasant or an unpleasant impact on the recipient. Based on the method of message delivery, strokes can be classified into verbal (messages expressed through words) and non-verbal (messages conveyed via body language). They may also be conditional (given based on the fulfillment or non-fulfillment of action) or unconditional (focused on inherent traits of individuals) and can be applied positively or negatively. The intelligent use and management of strokes can help establish a positive interaction between educators and students by enhancing their positive effects while minimizing undesirable impacts. Employing strokes appropriately and intelligently requires criteria for their assessment in educational and interactive settings. To this end, the present study's authors introduced a newly designed scale and proposed a novel criterion for evaluating literary and non-literary strokes. They hypothesized that shifting the language of strokes from non-literary to literary might influence educator-student interactions and be more warmly received. The researchers aimed to encourage students to develop a greater interest in Persian literature, integrate it into interpersonal conversations, enliven communication, increase the impact of interactions between educators and students, and facilitate purposeful and conscious exchanges of strokes. The study sought to determine students' preferences across different fields and educational levels regarding literary versus non-literary strokes by presenting literary strokes. Consequently, the study's objective was to design and validate a researcher-developed scale for evaluating preferences for literary and non-literary strokes and to address whether the scale in question has sufficient validity and reliability. To answer this question, the authors reviewed related studies, gathered data, and created a scale for literary and non-literary strokes. This scale was provided to professors across various disciplines, and after receiving their content approval, the scale for evaluating preferences for literary and non-literary strokes was developed. Subsequently, a quantitative approach was used to assess the scale. This process confirmed its validity and reliability, allowing researchers to gain insights into the preferences of students from various fields and educational levels regarding the application of literary and non-literary strokes in classroom interactions. This, in turn, provides opportunities to make academic content more engaging.

Method

This study utilized a quantitative approach to develop and validate a psychometric scale for assessing students' preferences for literary and non-literary strokes in classroom interactions. Initially, a literature review was conducted, existing questionnaires were analyzed, and communication scenarios between instructors and students were examined. Based on this, non-literary strokes were designed, and literary strokes were extracted from Persian texts. The scale includes 24 items categorized into four types of strokes (verbal, nonverbal, conditional, and non-conditional), both positive and negative. After being reviewed and validated by 10 instructors, the final version was distributed via Google Forms to 411 students from various disciplines and educational levels. The data analysis employed Exploratory and Confirmatory Factor Analysis, Normality Tests, Goodness-of-Fit Indices, and Cronbach's Alpha to ensure reliability. Additionally, differences between academic level and field of study in students' preferences for literary and non-literary strokes were examined.

Finding

Scale Validity and Reliability Assessment

Exploratory Factor Analysis (EFA) followed by Confirmatory Factor Analysis (CFA) was conducted to assess the validity. The factor analysis of the scale was performed using the principal component method. Two tests—Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) and Bartlett's test—were used to ensure the applicability of factor analysis in this study. The KMO test compares observed correlation values with pairwise correlation coefficients. The KMO value fluctuates

between 0 and 1. If the KMO value is less than 0.5, the data will not be suitable for factor analysis. Factor analysis can be performed cautiously if the value is between 0.5 and 0.69. However, if the value is more significant than 0.7, the correlations between the data are suitable for factor analysis (Tabachnick & Fidell, 1996). The results show that the KMO index was above 0.7 for all components studied, indicating that the data is appropriate for factor analysis.

Bartlett's test examines the hypothesis that the observed correlation matrix belongs to a population with uncorrelated variables. The significance level obtained in Bartlett's test was less than 0.05, which is statistically significant at a 95% confidence level. This indicates a substantial difference between the observed correlation matrix and the identity matrix (which suggests no correlation). In other words, there is a high correlation among the items within each component. The results indicate that none of the items related to the components have a factor loading less than 0.4, and therefore, none need to be removed.

Harman's single-factor test was conducted to prevent standard method variance (CMV) errors. The results showed that the first factor accounted for 41.29% of the total variance. Therefore, it can be concluded that standard method variance does not pose a problem in this study. Subsequently, Confirmatory Factor Analysis (CFA) was used to confirm the obtained structure and the scale's fit with the research data.

The scale for assessing students' preferences for literary and non-literary strokes consists of four subscales (verbal, non-verbal, conditional, and unconditional), each measured by six subcomponents. The reported goodness-of-fit indices are as follows: the chi-square to degrees of freedom ratio (χ^2/df) is 2.78, the Comparative Fit Index (CFI) is 0.92, the Tucker-Lewis Index (TLI) is 0.90, the Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) is 0.07, and the Standardized Root Mean Square Residual (SRMR) is 0.06, all of which confirm the overall fit of the model. Additionally, the p-close value is 0.000. For a good model fit with the data, according to the recommendations of Ulman (2001), the chi-square to degrees of freedom ratio should be below 3. Also, according to Browne and Cudeck (1993), the CFI and TLI should be above 0.90, and the RMSEA should be smaller than 0.08. The indices are optimal, and the model fits well without removing any components. Therefore, it can be stated that the validity of the designed scale is confirmed. After completing the validation, the overall reliability of the scale and its four factors were assessed using Cronbach's alpha test. According to the results, all values are above 0.80, which is statistically desirable.

Examination of Differences between Academic Level and Field of Study in Students' Preferences for Literary and Non-Literary Strokes

The number of students across the three academic levels was not equal, with 19 students from the associate degree program, 285 students from the bachelor's program, 76 students from the master's program, and 31 students from the doctoral program participating in the study, it was not possible to compare academic levels due to the dominance of the bachelor's program participants. The following presents findings related to students' preferences for literary and non-literary strokes in verbal and non-verbal, conditional and unconditional forms, separately for the two fields of study: humanities and non-humanities.

Based on the results of multivariate analysis of variance, which showed that the effects of Pillai's trace and Wilks' lambda were not significant, no differences were observed between the mean preferences for verbal literary and non-literary strokes based on field of study (humanities vs. non-humanities) among the participants. Therefore, participants showed similar preferences for receiving verbal literary and non-literary strokes.

Based on the results of the multivariate analysis of variance, which indicated that the effects of Pillai's trace and Wilks' lambda were not significant, it was determined that there was no difference between the mean preferences for verbal and non-verbal literary and non-literary strokes based on field of study (humanities vs. non-humanities) among the participants. Therefore, participants showed similar preferences for receiving non-verbal literary and non-

literary strokes.

Based on the results obtained from the multivariate analysis of variance and the lack of significance in the effects of Pillai's trace and Wilks' lambda, no difference was observed between the participants' mean preferences for literary and non-literary conditional strokes based on their field of study (humanities vs. non-humanities). Therefore, the participants preferred receiving literary and non-literary conditional strokes.

Based on the results obtained from the multivariate analysis of variance and the non-significance of Pillai's trace and Wilks' Lambda effects, no significant difference was observed between the mean preferences for literary and non-literary unconditional strokes across participants' academic fields (Humanities vs. Non-Humanities). Therefore, participants consistently prefer receiving both literary and non-literary unconditional strokes.

Results & Conclusion

After reviewing studies and scales designed in Persian, researchers gathered data and evaluated interactive situations between instructors and students to prepare an initial scale for non-literary strokes. Subsequently, regarding literary strokes, they considered communicative situations and the characteristics of verbal and nonverbal, conditional and non-conditional, positive and negative strokes. They developed literary strokes based on existing Persian and literature works.

The evaluation scale was provided to instructors from various fields of study to test these strokes, and their feedback was incorporated into the final design. Ultimately, after distributing the scale and collecting data from 411 students, the following conclusions were reached:

Exploratory and Confirmatory Factor Analysis revealed that all four factors (verbal, non-verbal, conditional, and non-conditional) had a good fit across 24 items and showed reliable execution without the need to remove any components. In other words, none of the items related to the scale's components had a factor loading less than 0.4, and the scale maintained good validity without any item removal. The reported fit indices in the confirmatory factor analysis were also acceptable. Reliability analysis showed that all subcomponents had values above 0.8, confirming the scale's reliability in evaluating literary and non-literary stroke preferences.

When comparing these findings with previous studies, the present research supports the validated stimulus scale by Pishghadam and Khajavi (2014), which aimed to measure the effect of a teacher's use of stroke on students' motivation, confirming that both verbal and non-verbal strokes can influence teaching. Additionally, the study aligns with the scale designed by Rajabnejad et al. (2017), focusing on learners' willingness to participate in class and succeed in language learning, suggesting that the present scale can similarly assess students' willingness to attend class. Furthermore, the scale developed in this study, which considers various types of verbal, non-verbal, conditional, and non-conditional positive and negative strokes, is consistent with scales developed by Karami (2018) and Sakhtkar Hadadi et al. (2017) and has been referenced in other studies like Jabbar Al Jaed (2017) and Hintaw Abdulhussein et al. (2022).

In summary, the study's findings confirm that the evaluation scale for literary and non-literary stroke preferences is valid and reliable, making it suitable for future studies to measure stroke preferences. Given the importance of strokes in teacher-student communication, the scale can assess and measure students' preferences for receiving literary and non-literary strokes from their instructors. It can be a valuable tool for fostering effective communication in classrooms.

Moreover, the research reveals that students from the field of Persian language and literature, who are more exposed to Persian literature and trained in literary skills, were expected to show a greater preference for receiving a literary stroke. However, the study found no significant relationship between students' preferences for literary or non-literary strokes and their field of study (humanities vs. non-humanities). Therefore, the field of study did not appear to be a significant factor influencing students' preferences in this study. This finding aligns with the research by Iradjad (2015), who found that despite sharing a common language with their students, Persian language instructors provided the least amount of strokes. In contrast, English

and Arabic language instructors had the highest stroke levels.

Since literature encompasses human beings' deepest emotional and existential states, it is closely related to psychology, as both fields deal with human motivation, abilities, and behaviors. Literature, with its comprehensive scope in human life, can be an effective tool for teaching and education. Furthermore, literature is a valuable treasure that every member of a linguistic community is responsible for preserving, and it seems inappropriate to restrict its use to a particular group or field of study, such as the Persian language and literature. Neglecting the importance of literature in life and its insufficient attention in national media and society contributes to a growing disinterest in literature and its application in daily life.

As the use of virtual networks expands and foreign words increasingly enter the Persian language, the globalization of culture plays a significant role in changing the intellectual and cultural styles of today's youth, leading them to turn away from authentic Persian literature. Negative strokes (repressive reactions) or neglecting the new generation's understanding may be less effective in this context. It is suggested that reducing negative strokes and avoiding disregarding students' preferences and thinking styles may lead to more effective interactions with the current generation.

Keywords

Interpersonal behaviors, Stroke preference, Transactional analysis, Literary stroke, Non-literary stroke, Sociolinguistics.

«مقاله پژوهشی»

تدوین و اعتباریابی مقیاس ارزیابی ترجیحات نوازه‌گیری ادبی و غیرادبی دانشجویان

مرضیه ایمانی^۱، شیما ابراهیمی*^۲ **iD**

۱. دانش‌آموخته آموزش زبان فارسی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران.
۲. دانشیار آموزش زبان فارسی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران.

نویسنده مسئول:

شیما ابراهیمی

رایانامه: shimaabrahimi@um.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۴/۱۴

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۰۹/۲۷

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۰/۰۵

استناد به این مقاله:

ایمانی، مرضیه؛ ابراهیمی، شیما (۱۴۰۳). تدوین و اعتباریابی مقیاس ارزیابی ترجیحات نوازه‌گیری ادبی و غیرادبی دانشجویان، فصلنامه زبان‌شناسی اجتماعی، ۸ (۲۹)، ۶۳-۸۶

(DOI: [10.30473/il.2025.71404.1653](https://doi.org/10.30473/il.2025.71404.1653))

چکیده

رفتارهای میان‌فردی مثبت در فضای آموزشی می‌توانند بر افزایش انگیزه دانشجویان برای مشارکت در بحث‌های کلاسی، یادگیری و برقراری تعاملی مثبت میان مدرس و دانشجو تأثیر بگذارند. یکی از این رفتارهای تأثیرگذار، نوازه‌ها هستند که می‌توانند احساس خودارزشمندی به مدرس و دانشجویان بدهند و در افزایش انگیزه و ایجاد تعاملی دوستانه به آنان کمک کنند. در این پژوهش، به قصد تأثیرگذاری و ترویج ادبیات در مکالمات میان‌فردی، آموزش و یادگیری، با الهام از مفهوم نوازه در نظریه تحلیل رفتار متقابل، نوازه‌های ادبی مطرح شدند، تا مشخص شود در محیط‌های آموزشی دانشجویان رشته‌های تحصیلی گوناگون به‌عنوان نوازه‌گیر کدام‌یک از نوازه‌های ادبی یا غیرادبی را ترجیح می‌دهند. بدین‌منظور، در مطالعه حاضر به طراحی و اعتباریابی مقیاس ارزیابی ترجیحات نوازه‌گیری ادبی و غیرادبی دانشجویان پرداخته شد. مقیاس محقق‌ساخته ارزیابی ترجیحات نوازه‌گیری ادبی و غیرادبی، در سه مرحله مرور مطالعات و الگوگیری، گزینش آثار ادبی مرتبط با نوازه‌ها و موقعیت‌های تعاملی میان مدرس و دانشجو تکمیل شد. با انتشار برخط و نمونه‌گیری در دسترس، ۴۱۱ دانشجو (۱۳۳ مرد، ۲۷۸ زن) در مقاطع و رشته‌های تحصیلی گوناگون به مقیاس پاسخ دادند. بعد از آن با تأیید نرمال بودن داده‌ها، آزمون هارمن و تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی، مشخص شد مقیاس مذکور دارای روایی مطلوبی است. همچنین از طریق آلفای کرونباخ، پایایی کل مقیاس ۰/۹۳ محاسبه شد؛ از این‌رو مقیاس مذکور دارای پایایی و روایی مناسبی است.

واژه‌های کلیدی

رفتارهای میان‌فردی، ترجیحات نوازه‌گیری، تحلیل رفتار متقابل، نوازه ادبی، نوازه غیرادبی، زبان‌شناسی اجتماعی.

مقدمه

عواطف و احساسات دانشجویان می‌تواند ضمن تأمین هوشمندانه نوازه‌ها، فضای تدریس را مهیج‌تر کرده و به رشد فردی و تحصیلی دانشجویان کمک کند. از این‌رو، برای برقراری تعامل مثبت میان مدرس و دانشجو، توجه به کاربرد هوشمندانه نوازه‌ها و مدیریت آن‌ها، می‌تواند به هر دو سوی ارتباط کمک کند تا تأثیرات مثبت نوازه‌ها را افزایش داده و از تأثیرات ناخوشایند آن بکاهد. به‌منظور کاربرد به‌جا و هوشمندانه نوازه‌ها، داشتن معیارهایی برای سنجش آن در فضای آموزشی و تعاملی الزامی به‌نظر می‌رسد. بدین‌منظور، نگارندگان در مطالعه حاضر ضمن معرفی مقیاس طراحی شده، معیار جدیدی از نوازه‌های ادبی^{۱۰} و غیرادبی^{۱۱} را، با فرض بر این‌که تغییر زبان نوازه‌گری^{۱۲} از غیرادبی به ادبی شاید بتواند بر تعاملات میان مدرس و دانشجو تأثیر بگذارد و مورد استقبال بیش‌تری قرار بگیرد، مطرح کردند. با توجه به آن‌که نوازه‌های معمول و غیرادبی براساس زبان معیار و رایج در مکالمات بین‌فردی تولید می‌شوند و خالی از هرگونه صنایع و آرایه‌های ادبی هستند، پژوهشگران مطالعه حاضر از نوازه‌های جدید ادبی سخن می‌گویند که برگرفته از ادبیات فارسی و کلامی سرشار از آرایه‌های ادبی است؛ ادبیاتی که با روح زیبایی‌آفرین خویش می‌تواند به کلام جان تازه‌ای ببخشد و منجر به ایجاد حس، هیجان و تلطیف عواطف مخاطبان شود.

به‌عبارت دیگر، پژوهشگران مطالعه حاضر به قصد ایجاد علاقه و انگیزه بیشتر در دانشجویان نسبت به ادبیات فارسی، رواج آن در مکالمات بین‌فردی، جان‌بخشی بر کلام، تأثیرگذاری بیش‌تر بر تعاملات میان مدرس و دانشجو و تبادل آگاهانه و هدفمند نوازه‌ها، نوازه‌های ادبی را ارائه دادند تا در تقابل میان نوازه ادبی و غیرادبی مشخص شود که دانشجویان در رشته‌ها و مقاطع تحصیلی گوناگون چه ترجیحی دارند. بدین‌منظور، هدف مطالعه حاضر طراحی و اعتباریابی مقیاس محقق‌ساخته ارزیابی ترجیحات نوازه‌گیری^{۱۳} ادبی و غیرادبی و پاسخ به این پرسش است که آیا مقیاس مذکور دارای روایی و پایایی مطلوبی است یا خیر؟ به‌منظور پاسخ به این پرسش، نگارندگان ضمن مرور مطالعات و گردآوری داده‌ها، مقیاسی از نوازه‌های ادبی و غیرادبی تهیه کرده و در اختیار استادان در رشته‌های تحصیلی

مهارت‌های ارتباطی مدرس برای تعامل با دانشجویان به اندازه توانایی‌های علمی و انتقال دانش و اطلاعات مهم هستند و می‌توانند بر انگیزه یادگیری و مشارکت دانشجویان در بحث‌های کلاسی تأثیر بگذارند. بدین‌منظور، در ارتباطات کلاسی تمام پیام‌های کلامی و غیرکلامی که به‌واسطه زبان بدن (لحن و آهنگ کلام، تبسم یا پوزخند، حرکات چهره) اطلاعات گسترده‌ای را منتقل می‌کنند، اهمیت می‌یابند؛ زیرا درک آن‌ها می‌تواند در شناخت شخصیت افراد و درک روابط میان فردی مؤثر باشد. یکی از رویکردهای تحلیلی در روابط میان فردی، تحلیل رفتار متقابل^۱ است که با دیدگاهی روان‌شناختی به بررسی اطلاعات موجود در کلام و رفتار افراد می‌پردازد. اریک برن^۲ (۱۹۸۸) با مطرح کردن این مفهوم و اصول بنیادی آن تلاش کرد تا ضمن ایجاد شناخت، بستری برای رشد و توسعه فردی و تحصیلی فراهم کند.

یکی از اصول و مفاهیم کاربردی در نظریه تحلیل رفتار متقابل، نوازه‌ها^۳ هستند که به نیاز افراد به دیده شدن و اهمیت یافتن از موضع دیگری، پاسخ می‌دهند. درحقیقت، نوازه‌ها پیام‌های کلامی و غیرکلامی مثبت یا منفی هستند که با توجه به مفهومی که دربردارند، می‌توانند بر مخاطب تأثیر خوشایند یا ناخوشایندی بگذارند. با توجه به شیوه‌های انتقال پیام، نوازه‌ها را می‌توان به کلامی^۴ (پیامی در قالب کلمات) و غیرکلامی^۵ (به‌واسطه زبان بدن) تقسیم کرد که گاه به‌صورت شرطی^۶ (نوازه دادن مشروط به انجام دادن یا ندادن کاری) یا غیرشرطی^۷ (توجه به ویژگی‌های طبیعی افراد) و گاهی به‌صورت مثبت^۸ یا منفی^۹ به‌کار می‌روند. این پیام‌ها (نوازه‌ها) در تمام ارتباطات بین‌فردی از جمله ارتباطات میان زوجین، روابط سازمانی، مشاوره، درمان و ارتباط میان مدرسان با همکاران، دانشجویان و غیره در فضای آموزشی و سایر روابطی که نیازمند درک و شناخت باشند، جریان دارند.

در مطالعه حاضر ارتباط میان مدرس و دانشجو به‌عنوان دو رکن ارتباطی مهم در آموزش مورد توجه قرار گرفته است؛ زیرا در محیط‌های آموزشی، مدرس با شناخت نیازها،

1. transactional analysis (TA)
2. Eric Berne
3. strokes
4. verbal stroke
5. non-verbal stroke
6. conditional stroke
7. unconditional stroke
8. positive stroke
9. negative stroke

10. literary stroke
11. non-literary stroke
12. stroker
13. strokee

متفاوت قرار دادند و پس از تأیید محتوایی آنان، مقیاس ارزیابی ترجیحات نوازه‌گیری ادبی و غیرادبی را طراحی کردند. سپس با بهره‌گیری از روش کمی به ارزیابی آن پرداختند؛ تا ضمن تأیید روایی و پایایی آن، بتوان از تمایلات دانشجویان رشته‌ها و مقاطع تحصیلی گوناگون نسبت به کاربرد نوازه‌های ادبی و غیرادبی در ارتباطات کلاسی آگاه شد و برای جذاب‌تر کردن مطالب درسی اقدام کرد.

پیشینه پژوهش

یکی از مقیاس‌هایی که به ارزیابی نوازه‌ها می‌پردازد، توسط پیش‌قدم و خواجوی (۲۰۱۴) به زبان فارسی طراحی شده است. این مقیاس با هدف بررسی نوازه و ارتباط آن با انگیزه، چهار زیرمقیاس نوازه کلامی، نوازه غیر کلامی، ارزش‌گذاری و فعالیت‌های کلاسی را مدنظر قرار داده است. نتایج ضمن تأیید پایایی و روایی مطلوب مقیاس، نشان داد ارزش‌گذاری بیش‌ترین ارتباط و فعالیت‌های کلاسی کمترین ارتباط را با انگیزه دانشجویان دارد. پژوهشگران دیگری از جمله ایرج‌زاد (۲۰۱۵) و آموزگار (۲۰۱۶) از مقیاس فوق در مطالعات خود استفاده کرده و ارتباط میان نوازه و انگیزه را تأیید کردند. افزون‌براین، ایرج‌زاد (۲۰۱۵) نشان داد وضعیت اقتصادی و اجتماعی با تأثیرگذاری بر تبادل نوازه‌ها، باعث اختلاف در نوازه‌گری مدارس و مدرسان شده است. به‌عبارت دیگر، از میان انواع مدارس، مدارس سطح بالا و مدرسان زبان انگلیسی و زبان عربی نسبت به مدرسان زبان فارسی، تأمین‌کنندگان بهتری برای نوازه‌ها هستند که این مسئله می‌تواند به علت جایگاه زبان انگلیسی و زبان عربی در جامعه باشد.

در پژوهشی دیگر کرمی (۲۰۱۸) با طراحی مقیاسی براساس انواع نوازه‌های کلامی و غیر کلامی، مثبت و منفی، شرطی و غیرشرطی به بررسی تمایل زبان‌آموزان به برقراری ارتباط، دریافت نوازه و پیشرفت در زبان پرداخت. نتایج این مطالعه نشان داد نوازه‌های مثبت بیشترین و نوازه‌های غیرشرطی کمترین ارتباط را با انگیزه و تمایل به برقراری ارتباط دارند. به‌عبارت دیگر، نوازه‌های مثبت برای زبان‌آموزان خوشایندتر از سایر نوازه‌ها بودند.

سخت‌کار حدادی (۲۰۱۷) برحسب انواع نوازه کلامی شرطی و غیرشرطی مثبت و منفی و نوازه غیر کلامی مثبت و منفی، مقیاسی برای ارزیابی درک زبان‌آموزان عراقی از انواع نوازه‌ها طراحی کرد. نتایج نشان داد هر یک از زبان‌آموزان زن و مرد در ارتباط با مدرسان خود (زن جوان و میانسال،

مرد جوان و میانسال)، اولویت‌های متفاوتی در نوازه‌گیری دارند. در پژوهش‌های دیگر از جمله حینتا عبدالحسین^۱ (۲۰۱۷) و جبار الجاعد^۲ (۲۰۱۷)، با درنظر گرفتن پرسش‌نامه فوق، پژوهشگران به نتایج تقریباً مشابهی دست یافتند و نشان دادند هریک از زبان‌آموزان در تعامل با مدرسان خود، ترجیحات متفاوتی در نوازه‌گیری دارند. افزون‌برآن، حینتا عبدالحسین و همکاران (۲۰۲۲) با ترجمه پرسش‌نامه فوق از زبان فارسی به زبان عربی، آن را در جامعه آماری متفاوتی مورد بررسی قرار دادند. آنان با تأکید بر سن مدرس، تصورات زبان‌آموزان عراقی را نسبت به نوازه‌ها ارزیابی کردند. یافته‌های پژوهش نشان داد تفاوت معناداری میان درک زبان‌آموزان عراقی از انواع نوازه‌ها با سن مدرس (جوان و میانسال) وجود ندارد.

در مطالعه‌ای دیگر قندهاری‌نژاد (۲۰۱۹) با ارائه فرضیه نوازه‌های حسی^۳ براساس حواس پنج‌گانه، ارتباط آن را با اعتبار مدرس و پیشرفت او مورد بررسی قرار داد. فرضیه نوازه‌های حسی به این مسئله اشاره دارد که مدرس با استفاده از حواس، می‌تواند بر دانشجویان تأثیر بگذارد و نوازه‌گری کند. به‌عنوان نمونه، مدرس با گذاشتن موسیقی ملایم در کلاس (حس شنیداری)، فیلم و تصاویر (حس بینایی)، آشامیدنی و خوراکی (حس چشایی)، ابزارهای کمک آموزشی قابل لمس (حس لامسه) و رایحه‌های مطبوع (حس بویایی)، می‌تواند فضای یادگیری مطلوبی ایجاد کند و به این شیوه دانشجویان را مورد حمایت و نوازه‌گری قرار دهد. نتایج این بررسی نشان داد از میان حواس، بویایی کمترین و بینایی بیشترین ارتباط را با اعتبار و پیشرفت تحصیلی دارد. این مسئله به رواج آموزش مبتنی بر حس بصری (استفاده از پرده‌نگار، عکس، فیلم و غیره) در فضای تدریس و نادیده گرفتن تأثیر حس بویایی اشاره دارد. بدین‌منظور، آشنا کردن مدرسان با کارایی انواع نوازه‌های حسی در کلاس می‌تواند بستری مطلوب برای آموزش فراهم کند.

در پژوهشی دیگر حسینی (۲۰۱۶) با مصاحبه و مشاهده کلاس‌های درس، برداشت مدرسان زبان انگلیسی از انواع نوازه‌ها و کاربرد آن‌ها را بررسی کرد. نتایج این مطالعه مشخص کرد بیشتر مدرسان با وجود آگاهی از انواع نوازه‌ها و تأثیرات آن، نمی‌توانند به‌طور مناسب نوازه‌گری کنند. با توجه

1. Hintaw Abdulhussein

2. Jabbar Al Jaed

3. sensory stroke

چارچوب نظری

اریک برن اولین فردی است که نظریه تحلیل رفتار متقابل را مطرح کرد. برن (۱۹۸۸) با مطرح کردن این مفهوم و اصول بنیادی آن همچون نوازه‌ها، حالات نفسانی^۱، ساختار زمان^۲، سناریو^۳ و موقعیت‌های زیستی^۴ تلاش کرد تا ضمن ایجاد شناخت و درک روابط میان افراد، بستری برای رشد و توسعه آن‌ها فراهم کند.

یکی از مفاهیم بنیادی مطرح شده در نظریه تحلیل رفتار متقابل، نوازه‌ها هستند. در هر ارتباط میان فردی به صورت خودآگاه یا ناخودآگاه، پیام‌های کلامی و غیرکلامی خوشایند یا ناخوشایندی منتقل می‌شوند که نشان‌دهنده میزان توجه شرکت‌کنندگان به آن تعامل است. به این تماس‌ها و پیام‌های ارزشی قابل مشاهده‌ای که به نیاز افراد به دیده شدن و مورد توجه و تأیید قرار گرفتن پاسخ می‌دهند، نوازه می‌گویند (فرانسیس و وودکاک^۵، ۱۹۹۶؛ سلمن^۶، ۲۰۰۳). تحقیقات متعددی که در این زمینه انجام شده، نشان می‌دهند نوازه‌ها عامل مؤثری در بهبود تعاملات میان مدرس و دانشجو (آموزگار، ۲۰۱۶؛ شریف، ۲۰۱۷، کرمی، ۲۰۱۸)، افزایش انگیزش یادگیری (ایرج‌زاد، ۲۰۱۴؛ پیش‌قدم و خواجهی، ۲۰۱۴)، افزایش تمایل به حضور در کلاس (حیبتا عبدالحسین و همکاران، ۲۰۲۲، رجب‌نژاد و همکاران، ۲۰۱۷؛ نوربخش، ۲۰۱۶) و کسب موفقیت در یادگیری زبان (امینی، ۲۰۱۷) هستند.

انواع نوازه

استوارت و جوینز^۷ (۱۹۸۷) نوازه‌ها را به انواع مثبت و منفی، کلامی و غیرکلامی و شرطی و غیرشرطی تقسیم کردند که در ذیل ذکر شده‌اند:

نوازه‌های کلامی و غیرکلامی: در تمام ارتباطات، پیام‌های کلامی و غیرکلامی در جریان هستند که می‌توانند به عنوان بازخورد خوشایند یا ناخوشایند بر مخاطبان تأثیر مثبت یا منفی بگذارند. هرگاه این پیام‌ها به واسطه کلام (جملات و عبارات ستایشی یا سرزنشی) منتقل شوند، از نوازه کلامی استفاده شده است (پیش‌قدم و همکاران، ۱۳۹۸). با

به این یافته، می‌توان اذعان داشت که طراحی معیارهایی متنوع برای سنجش و آشنا کردن مدرسان و دانشجویان با نوازه‌گیری و نوازه‌گیری ضروری به نظر می‌رسد.

این نکته حائز اهمیت است که نوازه‌گیری صرفاً مختص به شاگردان نمی‌شود و متقابلاً مدرسان نیز برای داشتن کارایی بهتر نیازمند نوازه‌گیری دیگران هستند. از این رو، یزدان‌پور (۲۰۱۵) مقیاسی برای سنجش نوازه‌گیری مدرس طراحی کرد و ارتباط آن را با فرسودگی شغلی سنجید. در این مقیاس، پنج گروه زبان‌آموزان، خانواده آنان، مدیران مؤسسات زبان، دولت، افراد و جامعه و همکاران مدرس به عنوان منابع تأمین نوازه مورد ارزیابی قرار گرفتند. یافته‌ها نشان دادند گروه‌های مذکور به جز همکاران، با تأمین نوازه مدرس (حمایت‌های مالی و عاطفی) بر افزایش انگیزه و کاهش فرسودگی شغلی آن‌ها تأثیر می‌گذارند.

به صورت کلی، با تکیه بر شواهد موجود می‌توان استنباط کرد تاکنون مقیاس‌های طراحی شده معیارهای مطلوبی برای سنجش نوازه‌گیری و نوازه‌گیری در فضای آموزش بوده‌اند. با وجود این برخی مؤلفه‌ها از جمله جنسیت، سن و فرهنگ متفاوت می‌توانند رفتارهای نوازه‌ای را تحت‌الشعاع قرار دهند. به عبارت دیگر، ممکن است دانشجویان به واسطه فرهنگ، جنسیت متفاوت و اختلاف سنی با مدرسان خود از پذیرش انواع نوازه‌ها امتناع کنند؛ زیرا به نظر می‌رسد در برخی فرهنگ‌ها همچون فرهنگ ایران، ارتباط میان مدرسان و دانشجویان اغلب از نوع غیرصمیمی و دور است که در این زمینه اختلاف سنی و جنسیتی می‌تواند تأثیر بیشتری در نوازه‌گیری و نوازه‌گیری آنان ایجاد کند. افزون بر آن، حسینی (۲۰۱۶) بیان کرد برخی از مدرسان ضمن آگاهی از تأثیرات نوازه، گاهی اوقات قادر به نوازه‌گیری نیستند. به زعم نگارندگان با تغییر زبان نوازه‌گیری و شناخت ترجیحات نوازه‌گیری دانشجویان، مدرس می‌تواند نوازه‌گیری بهتر، هوشمندانه و تعاملی هدفمند و آگاهانه با آن‌ها داشته باشد. از این رو، پژوهشگران مطالعه حاضر به قصد افزایش انگیزش و علاقه دانشجویان نسبت به ادبیات فارسی، جان‌بخشی بر کلام و رواج آن در مکالمات بین فردی و تبادل هدفمند نوازه‌ها، نوازه‌های جدید ادبی را ارائه دادند، تا مشخص شود دانشجویان رشته‌ها و مقاطع تحصیلی گوناگون میان دو نوازه ادبی و غیرادبی چه ترجیحی از خود نشان می‌دهند.

1. ego state
2. time structuring
3. life-script
4. life positions
5. Francis & Woodcock
6. Solomon
7. Stewart & Joines

ارتباطات کلاسی، همزمان مدرس و دانشجو با تأمین، ارسال و دریافت نوازه‌ها می‌توانند در نقش نوازه‌گر و نوازه‌گیر حضور داشته باشند. برحسب میزان تمایل افراد به ارسال یا دریافت نوازه‌ها، پیش‌قدم و فرخنده‌فال (۱۳۹۵) از سه دسته نوازه‌گر و نوازه‌گیر افراطی^۳، تفریطی^۴ و معتدل^۵ نام برده‌اند که در ذیل شرح داده شده‌اند:

نوازه‌گر و نوازه‌گیر افراطی: در ارتباطات بین‌فردی، به افرادی که تمایل زیادی به نوازه‌گری دارند، نوازه‌گر افراطی و به کسانی که تمایل زیادی به دریافت نوازه دارند، نوازه‌گیر افراطی می‌گویند (پیش‌قدم و فرخنده‌فال، ۱۳۹۵). گاهی اوقات افراط در تبادل نوازه‌ها می‌تواند حس ناخوشایندی برای مخاطب در بر داشته باشد.

نوازه‌گر و نوازه‌گیر معتدل: در ارتباطات، به افرادی که در حد اعتدال نوازه می‌دهند، نوازه‌گر معتدل می‌گویند؛ در مقابل کسانی که در حد اعتدال خواهان دریافت نوازه هستند را نوازه‌گیر معتدل می‌گویند (پیش‌قدم و فرخنده‌فال، ۱۳۹۵). در این نوع نوازه‌گری، افراد برحسب شرایط، زمان و مکانی که در آن ارتباط برقرار می‌کنند به دیگری نوازه می‌دهند (پیش‌قدم و همکاران، ۱۳۹۸).

نوازه‌گر و نوازه‌گیر تفریطی: در ارتباطات، به افرادی که تمایل کمی به نوازه‌گری داشته باشند، نوازه‌گر تفریطی می‌گویند؛ در مقابل به کسانی که کمتر خواهان دریافت نوازه هستند، نوازه‌گیر تفریطی می‌گویند (پیش‌قدم و فرخنده‌فال، ۱۳۹۵). بی‌تردید در هر ارتباطی با در نظر گرفتن شباهت‌های نوازه‌ای میان نوازه‌گر و نوازه‌گیر می‌توان ارتباطی مؤثر برقرار کرد؛ زیرا پیش‌قدم و همکاران (۱۳۹۸) معتقدند هر یک از نوازه‌گران در تعامل با نوازه‌گیران مشابه، می‌توانند ارتباط موفق‌تری برقرار کنند.

نوازه ادبی و غیرادبی

با توجه به مبنای زیربنایی نوازه‌ها، می‌توان آن‌ها را به دو نوع نوازه ادبی و غیرادبی نیز تقسیم کرد (ایمانی، ۱۴۰۱). آثار ادبی محصول اندیشه و خیال‌پردازی‌های شاعران و نویسندگانی است که می‌کوشند به کلام سرد و بی‌جان، روح و جان تازه‌ای ببخشند. از این‌رو، استفاده از ادبیات در کلام روزمره می‌تواند منجر به تلطیف عواطف و احساسات

توجه به این مسئله که در ارتباطات پیام‌ها به صورت سینگال‌هایی از طریق زبان بدن نیز قابل انتقال هستند، می‌توان از نوازه‌های غیرکلامی نام برد. به بیانی دیگر، نوازه‌های کلامی بازخوردهای تحسین‌کننده یا سرزنش‌کننده‌ای هستند که به‌واسطه جملات و عبارات منتقل می‌شوند و نوازه‌های غیرکلامی، تمام حرکات خوشایند یا ناخوشایند بدن و چهره (لبخند یا پوزخند، اخم یا حرکات دست) هستند که به‌واسطه آن می‌توان پیامی ارزشی به مخاطب منتقل کرد (گائو^۱، ۲۰۲۱؛ سانگ^۲، ۲۰۲۱).

نوازه‌های شرطی و غیرشرطی: گاهی افراد برای نوازه دادن، مخاطبان خود را وادار به انجام کاری می‌کنند تا شایستگی دریافت آن را به‌دست آورند، به این نوع از نوازه‌ها، شرطی می‌گویند (استوارت و جوینز، ۱۹۸۷). به‌عنوان نمونه، در جمله «گر در کلاس‌ها غیبت نداشته باشی، یک نمره به شما خواهم داد»، نمره دادن مشروط به حضور همیشگی مخاطب است. در مقابل، نوازه‌های غیرشرطی با تأکید بر خصلت‌های طبیعی افراد داده می‌شوند (استوارت و جوینز، ۱۹۸۷). به‌عبارت دیگر، هرگاه به جهت داشتن زیبایی یا استعداد خدادادی از دیگری تعریف شود یا مورد نکوهش قرار بگیرد، از نوازه غیرشرطی استفاده شده است.

نوازه‌های مثبت و منفی: نوازه‌های کلامی و غیرکلامی، شرطی و غیرشرطی که تاکنون مطرح شدند، می‌توانند احساس خوشایند یا ناخوشایندی در بر داشته باشند. هرگاه پیام این نوازه‌ها سرزنش‌کننده و ناخوشایند باشد، از نوازه منفی استفاده شده است. در مقابل، نوازه‌های مثبت دارای بار عاطفی خوشایند و تحسین‌کننده‌ای هستند. بی‌تردید دریافت نوازه‌های مثبت در تعاملات میان‌فردی، بهتر از نوازه‌های منفی است؛ زیرا نوازه منفی می‌تواند عاملی مؤثر برای کاهش عزت‌نفس افراد و نوازه مثبت، ارتقادهنده عزت‌نفس و اعتمادبه‌نفس آنان باشد (فرانسیس و وودکاک، ۱۹۹۶). با این حال، گاهی دریافت‌های نوازه‌های منفی و ناخوشایند بهتر از نبودن آن‌ها است (استوارت و جوینز، ۱۹۸۷).

نوازه‌گر و نوازه‌گیر

در طبقه‌بندی دیگری که در زمینه ارتباطات انجام گرفته است، به تأمین‌کنندگان نوازه، نوازه‌گر و به دریافت‌کنندگان، نوازه‌گیر می‌گویند (پیش‌قدم و فرخنده‌فال، ۱۳۹۵). در

3. overstroker/ overstrokee

4. understroker/ understrokee

5. optimal stroker/ optimal stroke

1. Gao

2. Song

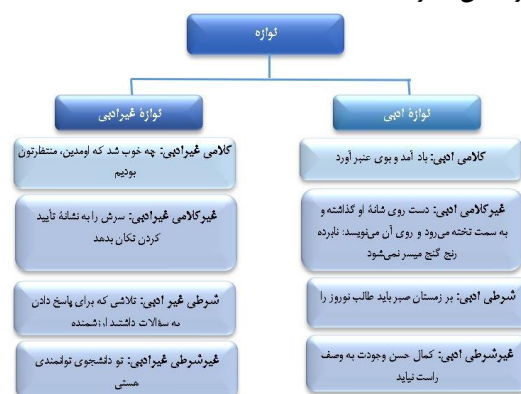
کل تفاوت میان نوازه‌های غیرادبی و ادبی را می‌توان، در نوع کاربرد جملات و عبارات و وجود یا عدم وجود آرایه‌های ادبی جستجو کرد. در واقع، هرگاه جملات و عبارات حمایتی یا سرزنشی حاوی پیام و مفهومی مستقیم باشند و هیچ‌گونه آرایه‌های ادبی همچون تشبیه، استعاره، ایهام، کنایه و غیره در آن به کار نرفته باشند، نوازه‌های غیرادبی هستند و در مقابل با به کار بردن آرایه‌ها، اشعار، حکایات و ضرب‌المثل‌ها در کلام می‌توان منجر به تغییر زبان نوازه‌گری از غیرادبی به ادبی شد (ایمانی، ۱۴۰۱).

روش پژوهش

پژوهش حاضر به شیوه تلفیقی (کمی-کیفی) به تدوین و بررسی کفایت روان‌سنجی مقیاس ارزیابی ترجیحات نوازه‌گیری ادبی و غیرادبی دانشجویان در رشته‌ها و مقاطع تحصیلی گوناگون پرداخته است. بدین‌منظور، در مرحله نخست، بعد از انجام مطالعه کتابخانه‌ای، تمام پرسش‌نامه‌هایی که تاکنون به زبان فارسی برای سنجش نوازه و در نظریه تحلیل رفتار متقابل طراحی شده، مورد بررسی قرار گرفتند. سپس برحسب نمونه نوازه‌های طراحی شده، موقعیت‌های ارتباطی میان مدرس و دانشجو در کلاس در نظر گرفته شد و برحسب آن، مقیاسی از نوازه‌های غیرادبی جمع‌آوری شد. نوازه‌های ادبی نیز برحسب موقعیت‌های تعاملی مدرس و دانشجو و نوع نوازه، از آثار نظم و نثر فارسی استخراج شدند. به‌عنوان نمونه، در نوازه‌های غیرشرطی مثبت، صفات و ویژگی‌های ذاتی و ظاهری افراد مانند چهره و موی زیبا و مجعد مورد هدف قرار می‌گیرند. با توجه به این مسئله جملات، کلمات و عباراتی ستایشی و خوشایند یا ناخوشایند به زبان ادبی انتخاب شدند.

در ادامه، مقیاس ارزیابی نوازه‌های ادبی و غیرادبی در اختیار مدرسان (۱۰ نفر) در رشته‌های تحصیلی زبان و ادبیات فارسی، مهندسی، ریاضی، فیزیک، شیمی، تاریخ و جغرافیا قرار گرفت تا روایی صوری و محتوایی آن مشخص شود. بایسته یادآوری است که به‌علت عدم‌آشنایی پیشین مدرسان با مفهوم نوازه‌ها، توضیحات مبسوطی به آنان ارائه شد. در این مرحله، از شرکت‌کنندگان خواسته شد تا با انتخاب هر یک از گزینه‌ها ترجیح خود را نسبت به کاربرد نوازه‌های ادبی یا غیرادبی در کلاس درس نشان بدهند و علت آن را نیز بیان کنند. در صورت عدم انتخاب گزینه‌های پیشنهادی نیز می‌توانستند جمله ادبی و غیرادبی خود را پیشنهاد بدهند.

و ایجاد حس و هیجان در افراد شود. با توجه به این مسئله، می‌توان دسته جدیدی برای نوازه‌ها در نظر گرفت. به نوازه‌هایی که با توجه به ادبیات فارسی تهیه شده‌اند، اصطلاحاً نوازه ادبی می‌گویند. در مقابل، می‌توان نوازه‌های برگرفته از کلام رایج در اجتماع را نوازه غیرادبی نامید (ایمانی و همکاران، ۱۴۰۱). برای آشنایی بیشتر خوانندگان با مفاهیم نوازه ادبی و غیرادبی، نمونه‌هایی از انواع نوازه‌ها در شکل ۱ ارائه شده است.

شکل ۱. انواع نوازه

مطابق با تقسیم‌بندی انواع نوازه‌ها توسط استوارت و جویز (۱۹۸۷) به کلامی و غیرکلامی، شرطی و غیرشرطی که هر یک دارای دو نوع مثبت و منفی هستند؛ نمونه مثال‌های فوق از انواع نوازه‌های ادبی و غیرادبی ارائه شدند. همان‌طور که در شکل ۱ قابل مشاهده است، همه نوازه‌ها به جز غیرکلامی ادبی و غیرادبی، با یکدیگر شباهت دارند و تنها اختلاف موجود بین آن‌ها، تغییر زبان نوازه‌گری از غیرادبی به ادبی است. تفاوت نوازه‌های غیرکلامی ادبی با غیرادبی در این است که در نوازه‌های غیرادبی، برقراری ارتباط و تبادل نوازه از طریق زبان بدن و بدون بیان کلام انجام می‌شود؛ اما نوازه‌های غیرکلامی ادبی، نوعی غیرمستقیم‌گویی ادبی هستند که تلفیقی از زبان بدن و کلامی دوپهلوی و غیرمستقیم است و اشاره به زیاهنگ^۱ (تلفیقی از زبان و فرهنگ مستتر در آن) موجود در فرهنگ ایران دارند (ایمانی، ۱۴۰۱). در این شیوه از گفتمان، نوازه‌گر، در پرده سخن می‌گوید و پیامی را به‌واسطه شخص ثالث در ارتباط و زبان بدن به نوازه‌گیر منتقل می‌کند؛ این شیوه از سخن گفتن دوپهلوی را می‌توان در اشعار شاعرانی همچون حافظ مشاهده کرد که به دلایل متعددی از آن بهره می‌برد (ایمانی و همکاران، ۱۴۰۱).

1. cultuling

سیس از بین دانشجویان در سال تحصیلی ۱۴۰۰، ۴۱۱ دانشجوی (۲۷۸ زن و ۱۳۳ مرد) در رشته‌های تحصیلی علوم انسانی و غیرعلوم انسانی و دوره‌های تحصیلی کاردانی (تعداد ۱۹)، کارشناسی (تعداد ۲۸۵)، کارشناسی‌ارشد (تعداد ۷۶) و دکترا (تعداد ۳۱) حجم نمونه را تشکیل دادند. با توجه به آن که نمونه‌گیری به شیوه در دسترس بود، دانشجویان به صورت پراکنده از شهرها و دانشگاه‌های متفاوت ایران در این پژوهش حضور یافتند؛ به جز ۱ دانشجوی که از دانشگاه تگزاس در ایالات متحده آمریکا و ۳ دانشجوی از دانشگاه‌های جوزجان، کاتب و رنا از کشور افغانستان بودند.

ابزار پژوهش

ابزار مطالعه حاضر، مقیاس محقق ساخته ترجیحات نوازه‌گیری ادبی و غیرادبی است (پیوست ۱). این مقیاس دارای ۲۴ گویه و چهار زیرسازه نوازه‌های کلامی مثبت و منفی، نوازه‌های غیر کلامی مثبت و منفی، نوازه‌های شرطی مثبت و منفی و نوازه‌های غیرشرطی مثبت و منفی است که هر کدام با ۶ زیرمؤلفه اندازه‌گیری می‌شوند و برحسب موقعیت‌های ارتباطی فرضی میان مدرس و دانشجو در کلاس‌های درس طراحی شده‌اند؛ ۲۴ موقعیتی که بیانگر رفتارها و برخوردهای مثبت و منفی مدرس با دانشجو است (ایمانی و همکاران، ۱۴۰۱). مطابق با موقعیت‌های ارتباطی، برای هر یک از سؤالات گزینه نوازه‌های ادبی و غیرادبی در نظر گرفته شد، تا مشخص شود دانشجویان در تقابل میان نوازه ادبی و غیرادبی، چه ترجیحی دارند. در هر موقعیت فرضی، دو جمله یا رفتار از مدرس ذکر شده است که مشارکت‌کنندگان می‌توانند در مقیاس ۵ درجه‌ای از نوع لیکرت میزان تمایل خود را با انتخاب گزینه‌های «خیلی زیاد=۵»، «زیاد=۴»، «متوسط=۳»، «کم=۲» و «خیلی کم=۱» نشان دهند. جهت کسب اطلاعات بیشتر، در انتهای مقیاس از آنان خواسته شد نظر کلی خود را نسبت به دریافت نوازه ادبی و غیرادبی با ذکر دلیل بنویسند.

گفتنی است که با توجه به جدید بودن مبحث نوازه‌های ادبی و نبود الگویی برای تدوین آن، از فرمول‌واره‌های ثابت^۱ زبان برای تهیه نوازه‌ها استفاده شد. فرمول‌واره‌های ثابت زبان، جملات، عبارات و ساخت‌های آماده و از پیش ساخته شده در زبان هستند که به فراخور

بایسته یادآوری است که گزینه عدم دریافت نوازه، تعمداً حذف شد تا میان نوازه‌های ادبی و غیرادبی یک گزینه انتخاب شود، در غیراین صورت به علت وجود نوازه‌های منفی ممکن بود شرکت‌کنندگان از پذیرش آن‌ها صرف‌نظر کرده و صرفاً میان نوازه‌های مثبت، نوع ادبی یا غیرادبی را انتخاب کنند. در پایان، در روند تأیید روایی محتوایی و صوری مقیاس، تعداد سؤالات و شاخص‌ها از ۳۸ به ۲۴ گویه تقلیل یافت و مقیاس نهایی ترجیحات نوازه‌گیری ادبی و غیرادبی تکمیل شده و در اختیار دانشجویان قرار گرفت (پیوست ۱).

شرکت‌کنندگان

در این مطالعه، جامعه آماری تمام مدرسان و دانشجویان دوره‌های کاردانی، کارشناسی، کارشناسی‌ارشد و دکتری در رشته‌های تحصیلی گوناگون بودند. از میان جامعه مدرسان برای بررسی روایی صوری و محتوایی پرسشنامه، ۱۰ مدرس (۳ زن و ۷ مرد) در رشته‌های تحصیلی زبان و ادبیات فارسی، ریاضی، فیزیک، شیمی، تاریخ، جغرافیا و مهندسی از دانشگاه فردوسی مشهد آمادگی خود را برای مشارکت اعلام کردند. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان در بخش بازمینی و بررسی روایی مقیاس، برحسب سن، جنسیت، سطح تحصیلات و رشته تحصیلی در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان در بخش بررسی روایی مقیاس

متغیرها	مقوله‌ها	تعداد
جنسیت	زن	۳
	مرد	۷
سطح تحصیلات	دکتری	۸
	پسادکتری	۲
	ریاضی	۱
	فیزیک	۱
	شیمی	۱
رشته تحصیلی	تاریخ	۱
	جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری	۱
	زبان و ادبیات فارسی	۲
	مهندسی عمران	۱
سن	مهندسی مکانیک	۱
	مهندسی فضای سبز	۱
	۳۱-۴۰ سال	۲
	۴۱-۵۰ سال	۲
	۵۱-۶۰ سال	۲
	۶۰+ سال	۴

1. prefabricated

جدول ۲. آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

عامل	کمترین مقدار	بیشترین مقدار	میانگین	انحراف معیار	چولگی کشیدگی
کلامی	۱۰	۳۰	۲۳/۸۳	۴/۳۶	-۰/۱۹ -۰/۴۱
غیرکلامی	۱۱	۳۰	۲۳/۶۵	۴/۵۲	-۰/۵۷ -۰/۲۶
شرطی	۱۰	۳۰	۲۵/۱۲	۴/۰۹	۰/۱۵ -۰/۶۴
غیرشرطی	۷	۳۰	۲۳/۶۵	۴/۵۷	-۰/۰۸ -۰/۴۰

جدول ۳. نتایج آزمون نرمالیتی

عامل	چولگی	کشیدگی
کلامی	-۰/۴۱	-۰/۱۹
غیرکلامی	-۰/۲۶	-۰/۵۷
شرطی	-۰/۶۴	۰/۱۵
غیرشرطی	-۰/۴۰	-۰/۰۸

سنجش روایی مقیاس

به منظور بررسی روایی، تحلیل عاملی اکتشافی و سپس تحلیل عامل تأییدی انجام شد. تحلیل عاملی مقیاس به روش مؤلفه‌های اصلی انجام شد. سپس به جهت اطمینان یافتن از امکان به کارگیری فن تحلیل عاملی در این پژوهش، از دو آزمون کایزر-مایر-اولکین^۸ (KMO) و آزمون بارتلت^۹ استفاده شد. آزمون کایزر-مایر-اولکین به منظور مقایسه مقادیر همبستگی مشاهده شده با مقادیر ضرایب همبستگی زوجی به کار می‌رود. مقدار KMO همواره بین صفر و یک در نوسان است. در صورتی که مقدار آن از ۰/۵ کمتر باشد، داده‌ها برای تحلیل عاملی مناسب نخواهند بود و اگر مقدار آن بین ۰/۵ تا ۰/۶۹ باشد، می‌توان با احتیاط بیشتر به تحلیل عاملی پرداخت. اما در صورتی که مقدار آن بزرگ‌تر از ۰/۷ باشد، همبستگی‌های موجود بین داده‌ها برای تحلیل عاملی مناسب خواهند بود (تاباچنیک و فیدل^{۱۰}، ۱۹۹۶). نتایج نشان می‌دهد در تمامی مؤلفه‌های مورد بررسی، این شاخص بیشتر از ۰/۷ بوده و برای تحلیل عاملی مناسب است. آزمون بارتلت نیز این فرضیه را که ماتریس همبستگی‌های مشاهده شده، متعلق به جامعه‌ای با متغیرهای غیرهمبسته است، می‌آزماید. سطح معنی‌دار به دست آمده در آزمون بارتلت کمتر از ۰/۰۵ بوده و در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار است که نشان از تفاوت معنادار بین ماتریس همبستگی جامعه مورد پژوهش و ماتریس همانی است. یعنی، بین گویه‌های داخل

8. Kaiser-Meyer-Olkin Measure

9. Bartlett Test

10. Tabachnick & Fidell

یک موقعیت ارتباطی به ذهن خطور می‌کنند (کاوه و افراشی، ۱۳۹۸).

روش جمع‌آوری داده‌ها

مقیاس مذکور بعد از طراحی، در گوگل فرم پیاده‌سازی شد و از طریق فضای مجازی و به شیوه انتشار برخط در اختیار دانشجویان در دوره‌های تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی‌ارشد و دکتری در رشته‌های تحصیلی متفاوت قرار گرفت.

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

در این مطالعه، برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از تحلیل عاملی اکتشافی^۱ و تحلیل عاملی تأییدی^۲، آزمون نرمالیتی^۳، آزمون تک‌عاملی هارمن^۴، شاخص‌های نیکویی برازش^۵ و آلفای کرونباخ^۶ استفاده شد. در مرحله اول آمار توصیفی از جمله میانگین و انحراف معیار ارائه شدند. سپس با آزمون نرمالیتی و نشان دادن مقادیر چولگی و کشیدگی، نرمال بودن داده‌ها بررسی شدند. بعد از ارائه تحلیل عاملی اکتشافی، آزمون تک‌عاملی هارمن برای جلوگیری از خطای واریانس روش مشترک^۷ (CMV) اجرا شد و در ادامه با تحلیل عاملی تأییدی، روایی مقیاس بررسی و از آلفای کرونباخ برای بررسی پایایی استفاده شد. در پایان ترجیحات نوازه‌گیری ادبی و غیرادبی دانشجویان در رشته‌های تحصیلی گوناگون با استفاده از تحلیل واریانس چندمتغیره بررسی شد و دیدگاه مدرسان و دانشجویان نسبت به کاربرد نوازه‌های ادبی و غیرادبی به صورت کیفی مدنظر قرار گرفت.

یافته‌های پژوهش

یافته‌های توصیفی از جمله میانگین و انحراف معیار، در جدول ۲ نمایش داده شده است.

در مرحله بعد، نرمال بودن داده‌ها تأیید شد. مطابق جدول ۳، مقادیر چولگی و کشیدگی در بازه ۲- و ۲+ قرار گرفتند که بیانگر نرمال بودن توزیع داده‌ها است.

1. Exploratory Factor Analysis
2. Confirmatory Factor Analysis
3. Normality Test
4. Harman's Single-Factor Test
5. Goodness of Fit
6. Cronbach's Alpha
7. Common Method Variance

هر مؤلفه همبستگی بالایی وجود دارد. نتایج این تحلیل در جدول ۴ ارائه شده است و حاکی از آن است که هیچ‌یک از گویه‌های مربوط به مؤلفه‌ها بارعاملی کمتر از ۰/۴ نداشته و نیاز به حذف هیچ‌یک از گویه‌ها نیست.

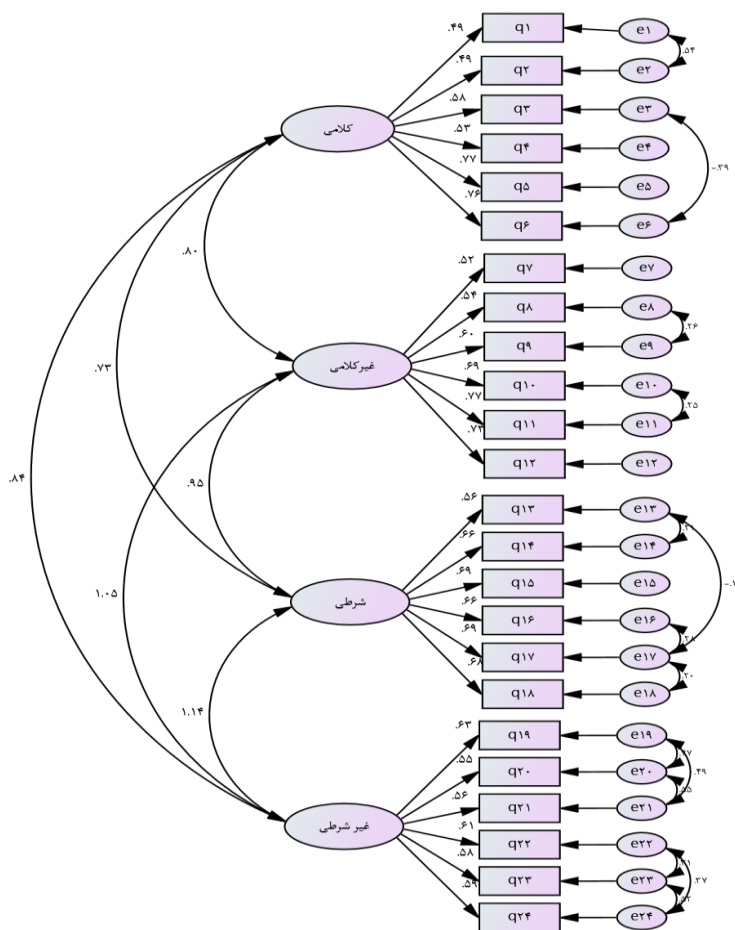
جدول ۴. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی و پایایی مؤلفه‌ها

مؤلفه	سوالات	میانگین	انحراف استاندارد	میزان اشتراک	بارعاملی
کلامی	۱ق	۳/۸۸۲۱	۱/۱۵۱۵۰	۰/۵۰۷	۰/۷۱۲
	۲ق	۴/۰۹۳۴	۱/۰۰۳۰۲	۰/۵۳۳	۰/۷۳
	۳ق	۴/۳۲۶۸	۰/۸۴۴۴۸	۰/۴۰۹	۰/۶۳۹
	۴ق	۴/۲۳۳۴	۰/۸۷۷۷۸	۰/۴۵۲	۰/۶۷۳
	۵ق	۳/۸۱۵۷	۱/۱۰۴۳۸	۰/۵۴۷	۰/۷۳۹
	۶ق	۳/۵۱۶۰	۱/۲۳۱۴۱	۰/۴۶۸	۰/۶۸۴
	واریانس استخراج شده				۴۸/۵۸۱
	ارزش ویژه				۲/۹۱۵
	آلفای کرونباخ				۰/۷۸۴
	شاخص کایزر مایر				۰/۷۳۷
سطح معنی‌دار آزمون بارتلت				۰/۰۰۰	
غیر کلامی	۷ق	۴/۲۴۲۶	۰/۸۴۸۶۳	۰/۴۱۹	۰/۶۴۷
	۸ق	۴/۳۲۱۸	۰/۸۲۷۸۲	۰/۴۵۳	۰/۶۷۳
	۹ق	۴/۲۸۷۱	۰/۸۱۹۵۷	۰/۵۲۵	۰/۷۲۵
	۱۰ق	۳/۵۲۷۲	۱/۲۴۷۰۳	۰/۵۶۷	۰/۷۵۳
	۱۱ق	۳/۷۰۷۹	۱/۱۰۸۸۸	۰/۶۶۲	۰/۸۱۴
	۱۲ق	۳/۶۵۸۴	۱/۲۳۳۱۹	۰/۵۷۴	۰/۷۵۸
	واریانس استخراج شده				۵۳/۳۳۵
	ارزش ویژه				۳/۲۰۰
	آلفای کرونباخ				۰/۸۱۹
	شاخص کایزر مایر				۰/۸۲۸
سطح معنی‌دار آزمون بارتلت				۰/۰۰۰	
شرطی	۱۳ق	۴/۳۶۸۳	۰/۸۰۲۴۸	۰/۴۵۸	۰/۶۷۷
	۱۴ق	۴/۳۴۱۵	۰/۸۰۰۶۶	۰/۵۶۷	۰/۷۵۳
	۱۵ق	۴/۲۲۹۳	۰/۹۰۹۶۷	۰/۵۵۸	۰/۷۴۷
	۱۶ق	۴/۱۷۸۰	۰/۸۹۲۷۹	۰/۵۶۳	۰/۷۵۱
	۱۷ق	۴/۰۱۲۲	۰/۹۷۷۶۷	۰/۵۸۰	۰/۷۶۲
	۱۸ق	۴/۰۲۴۴	۱/۰۸۷۵۶	۰/۵۳۹	۰/۷۳۴
	واریانس استخراج شده				۳/۲۶۶
	ارزش ویژه				۵۴/۴۲۵
	آلفای کرونباخ				۰/۸۲۹
	شاخص کایزر مایر				۰/۸۲۲
سطح معنی‌دار آزمون بارتلت				۰/۰۰۰	
غیر شرطی	۱۹ق	۴/۴۱۷۷	۰/۷۵۴۲۹	۰/۶۰۹	۰/۷۸۰
	۲۰ق	۴/۳۴۴۰	۰/۸۱۵۲۵	۰/۵۹۰	۰/۷۶۸
	۲۱ق	۴/۴۲۵۱	۰/۷۲۱۷۰	۰/۵۶۸	۰/۷۵۴

مؤلفه	سوالات	میانگین	انحراف استاندارد	میزان اشتراک	بارعاملی
	۲۲q	۳/۵۱۶۰	۱/۲۴۵۳۳	۰/۵۱۴	۰/۷۱۷
	۲۳q	۳/۵۷۲۵	۱/۲۰۵۰۹	۰/۵۲۳	۰/۷۲۳
	۲۴q	۳/۴۳۷۳	۱/۳۰۵۶۸	۰/۵۳۳	۰/۷۳۰
واریانس استخراج شده					۳/۳۳۸
ارزش ویژه					۵۵/۶۳۳
آلفای کرونباخ					۰/۸۲۴
شاخص کایزر مایر					۰/۷۹۶
سطح معنی‌دار آزمون بارتلت					۰/۰۰۰

پژوهش استفاده شد. شکل (۲) مدل تحلیل عاملی تأییدی برای مقیاس طراحی شده را نشان می‌دهد. همان‌طور که مشاهده می‌شود، مقیاس ارزیابی ترجیحات نوازه‌گیری ادبی و غیرادبی دانشجویان از ۴ خرده مقیاس (کلامی، غیرکلامی، شرطی و غیرشرطی) تشکیل شده که هر یک توسط ۶ زیرمؤلفه اندازه‌گیری می‌شوند.

به‌منظور جلوگیری از خطای واریانس روش مشترک (CMV)، آزمون تک‌عاملی هارمن اجرا شد. نتایج آزمون هارمن نشان داد نخستین عامل به‌دست آمده میزان ۴۱/۲۹ درصد کل واریانس را تبیین می‌کند. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت خطای روش مشترک نمی‌تواند مشکلی در این پژوهش ایجاد کند. در ادامه از روش تحلیل عاملی تأییدی جهت تأیید ساختار به‌دست‌آمده و برازش مقیاس با داده‌های

شکل ۲. مدل تحلیل عاملی تأییدی

بررسی تفاوت میان مقطع و رشته تحصیلی دانشجویان با ترجیح آن‌ها نسبت به نوازه‌گیری ادبی و غیرادبی

با توجه به این که تعداد دانشجویان در سه مقطع از تعداد

یکسانی برخوردار نبود و از ۴۱۱ دانشجوی ۱۹ نفر از دوره کاردانی، ۲۸۵ نفر از دوره کارشناسی، ۷۶ نفر از دوره کارشناسی ارشد و ۳۱ نفر از دوره دکتری در طرح شرکت کردند، امکان مقایسه مقطع تحصیلی به دلیل غالب بودن جمعیت مقطع کارشناسی امکان‌پذیر نبود. در ادامه، یافته‌های مربوط به ترجیحات نوازه‌گیری دانشجویان در دو رشته علوم انسانی و غیرعلوم انسانی از نوازه‌های ادبی و غیرادبی کلامی و غیرکلامی، شرطی و غیرشرطی به صورت مجزا ارائه شده‌اند.

با توجه به نتایج حاصل از تحلیل واریانس چندمتغیره که نشان داد اثر پیلای و لامبدای ویکلز معنادار نیستند، اختلافی بین میانگین نوازه‌های ادبی و غیرادبی کلامی با رشته تحصیلی (علوم انسانی و غیرعلوم انسانی) شرکت‌کنندگان مشاهده نشد (جدول ۶). بنابراین، شرکت‌کنندگان ترجیح یکسانی نسبت به دریافت نوازه‌های ادبی و غیرادبی کلامی دارند.

با توجه به آن که نتایج حاصل از تحلیل واریانس چندمتغیره بیانگر معنادار نبودن اثر پیلای و لامبدای ویکلز بود، مشخص شد که اختلافی بین میانگین نوازه‌های ادبی و غیرادبی غیرکلامی با رشته تحصیلی (علوم انسانی و غیرعلوم انسانی) شرکت‌کنندگان وجود ندارد (جدول ۷). بنابراین، شرکت‌کنندگان ترجیح یکسانی نسبت به دریافت نوازه‌های ادبی و غیرادبی غیرکلامی دارند.

جدول ۶. نتایج آزمون‌های معناداری تحلیل واریانس چندمتغیره در مورد رشته تحصیلی (نوازه‌های ادبی و غیرادبی کلامی)

منبع	مقدار	تحلیل واریانس	درجه آزادی فرضیه	سطح معناداری	مربع اتای جزئی	توان مشاهده شده
اثر پیلای	۰/۰۰۶	۰/۸۷	۲/۰۰	۰/۴۱	۰/۲۰	۰/۷۶
لامبدای ویکلز	۰/۹۹	۰/۸۷	۲/۰۰	۰/۴۱	۰/۲۰	۰/۷۶
تی‌هوتلینگ	۰/۰۰۶	۰/۸۷	۲/۰۰	۰/۴۱	۰/۲۰	۰/۷۶
بزرگ‌ترین ریشه ری	۰/۰۰۶	۰/۸۷۳	۲/۰۰	۰/۴۱	۰/۲۰	۰/۷۶

شاخص‌های نیکویی برازش گزارش شده (نسبت مجذور کای به درجه آزادی (χ^2/df)) برابر با ۲/۷۸، شاخص برازندگی تطبیقی (CFI) برابر با ۰/۹۲، تاکر لوئیس (TLI) برابر با ۰/۹۰، ریشه خطای میانگین مجذورات تقریبی (RSMEA) برابر با ۰/۰۷ و ریشه استاندارد باقی‌مانده مجذور میانگین (SRMR) برابر با ۰/۰۶ است که برازش کلی مدل را تأیید می‌کنند و مقدار پی‌کلوز (PCLOSE) نیز ۰/۰۰۰ می‌باشد. به منظور برازش کامل مدل با داده‌ها، براساس نظر آلمن^۱ (۲۰۰۱) مطلوب آن است که نسبت مجذور کای به درجه آزادی زیر ۳ باشد. همچنین، به گفته برون و کودک^۲ (۱۹۹۳) شاخص‌های برازندگی تطبیقی و تاکر لوئیس باید بالای ۰/۹۰ و مقدار ریشه خطای میانگین مجذورات تقریبی از ۰/۰۸ کوچکتر باشد.

همان‌طور که مشاهده می‌شود، شاخص‌ها در سطح مطلوبی قرار دارند و مدل، بدون حذف هیچ مؤلفه‌ای، از برازش خوبی برخوردار است. بنابراین می‌توان اذعان داشت که روایی مقیاس طراحی شده مورد تأیید است.

بررسی پایایی مقیاس

پس از تکمیل اعتبارسنجی، پایایی کل مقیاس و ۴ عامل آن توسط آزمون آلفای کرونباخ بررسی شد (جدول ۵). براساس نتایج، تمام مقادیر بالای ۰/۸۰ هستند که از لحاظ آماری مطلوب است.

جدول ۵. پایایی مقیاس

عامل‌ها	تعداد گویه‌ها	آلفای کرونباخ
کلامی	۶	۰/۸۵
غیرکلامی	۶	۰/۸۲
شرطی	۶	۰/۸۴
غیرشرطی	۶	۰/۸۲

جدول ۷. نتایج آزمون‌های معناداری تحلیل واریانس چندمتغیره در مورد رشته تحصیلی (نوازه‌های ادبی و غیرادبی غیرکلامی)

منبع	مقدار	تحلیل واریانس	درجه آزادی فرضیه	سطح معناداری	مربع اتای جزئی	توان مشاهده شده
رشته	اثر پیلای	۱/۳۴	۲/۰۰	۰/۲۶	۰/۲۰	۰/۷۲
	لامبدای ویکلز	۱/۳۴	۲/۰۰	۰/۲۶	۰/۲۰	۰/۷۲
تحصیلی	تی‌هوتلینگ	۱/۳۴	۲/۰۰	۰/۲۶	۰/۲۰	۰/۷۲
	بزرگ‌ترین ریشه ری	۱/۳۴	۲/۰۰	۰/۲۶	۰/۲۰	۰/۷۲

با توجه به نتایج حاصل از تحلیل واریانس چندمتغیره و عدم معناداری اثر پیلای و لامبدای ویکلز، اختلافی بین میانگین نوازه‌های ادبی و غیرادبی غیرشرطی با رشته تحصیلی (علوم انسانی و غیرعلوم انسانی) شرکت‌کنندگان مشاهده نشد (جدول ۸). بنابراین، شرکت‌کنندگان ترجیح یکسانی نسبت به دریافت نوازه‌های ادبی و غیرادبی غیرشرطی دارند.

با توجه به نتایج به‌دست آمده از تحلیل واریانس چندمتغیره و عدم معناداری اثر پیلای و لامبدای ویکلز، اختلافی بین میانگین ترجیحات نوازه‌گیری ادبی و غیرادبی شرطی با رشته تحصیلی (علوم انسانی و غیرعلوم انسانی) شرکت‌کنندگان مشاهده نشد (جدول ۸). بنابراین، شرکت‌کنندگان ترجیح یکسانی نسبت به دریافت نوازه‌های ادبی و غیرادبی شرطی دارند.

جدول ۸. نتایج آزمون‌های معناداری تحلیل واریانس چندمتغیره در مورد رشته تحصیلی (نوازه‌های ادبی و غیرادبی شرطی)

منبع	مقدار	تحلیل واریانس	درجه آزادی فرضیه	سطح معناداری	مربع اتای جزئی	توان مشاهده شده
رشته	اثر پیلای	۱/۳۴	۲/۰۰	۰/۲۶	۰/۲۰	۰/۷۲
	لامبدای ویکلز	۱/۳۴	۲/۰۰	۰/۲۶	۰/۲۰	۰/۷۲
تحصیلی	تی‌هوتلینگ	۱/۳۴	۲/۰۰	۰/۲۶	۰/۲۰	۰/۷۲
	بزرگ‌ترین ریشه ری	۱/۳۴	۲/۰۰	۰/۲۶	۰/۲۰	۰/۷۲

جدول ۹. نتایج آزمون‌های معناداری تحلیل واریانس چندمتغیره در مورد رشته تحصیلی (نوازه‌های ادبی و غیرادبی غیرشرطی)

منبع	مقدار	تحلیل واریانس	درجه آزادی فرضیه	سطح معناداری	مربع اتای جزئی	توان مشاهده شده
رشته	اثر پیلای	۰/۶۰	۲/۰۰	۰/۵۴	۰/۱۹	۰/۶۸
	لامبدای ویکلز	۰/۹۹	۲/۰۰	۰/۵۴	۰/۱۹	۰/۶۸
تحصیلی	تی‌هوتلینگ	۰/۶۰	۲/۰۰	۰/۵۴	۰/۱۹	۰/۶۸
	بزرگ‌ترین ریشه ری	۰/۶۰	۲/۰۰	۰/۵۴	۰/۱۹	۰/۶۸

به زیرمؤلفه‌های مقیاس نوازه‌گری به زبان ادبی را ترجیح می‌دهند یا زبان غیرادبی که آنان ترجیح خود را در سه دسته کلی نوازه‌های ادبی، نوازه‌های غیرادبی و هر دو گزینه بیان کردند و تحلیل پاسخ‌های کیفی این بخش در جدول (۱۰) ارائه شده است:

بررسی دیدگاه مدرسان و دانشجویان نسبت به کاربرد نوازه‌های ادبی و غیرادبی

همان‌گونه که بیان شد، در بخش سنجش روایی صوری مقیاس، از ۱۰ مدرس خواسته شد علاوه بر بررسی سؤالات مقیاس، به این پرسش پاسخ دهند که به‌صورت کلی با توجه

همان‌گونه که مشاهده می‌شود، مدرسان در سه بخش به انتخاب نوازه‌های ادبی، غیرادبی و هر دو نوازه به صورت هم‌زمان پرداختند. مدرسان بیان کردند سادگی و صراحت بیان و انتقال سریع مفاهیم می‌تواند تأثیر بیشتری بر مخاطب بگذارد و در صورتی که نوازه ادبی متناسب با موقعیت و شرایط به‌درستی انتخاب شود، می‌تواند تأثیرگذار باشد. افزون‌براین، گروهی نیز بر این عقیده‌اند که می‌توان از هر دو نوازه در

شرایط متفاوت استفاده کرد؛ هرچند که به‌نظر می‌رسد نوازه‌های ادبی را بیشتر مختص رشته‌های زبان و ادبیات فارسی می‌دانند. به‌منظور سنجش دیدگاه دانشجویان نسبت به کاربرد نوازه‌های ادبی و غیرادبی، نظرات ۴۱۱ دانشجو به شرح جدول ۱۱ دسته‌بندی شده است:

جدول ۱۰. دلایل انتخاب نوازه ادبی و غیرادبی توسط مدرسان

نوازه	علت/دیدگاه	فراوانی
غیرادبی	انتقال سریع مفاهیم	۳
	سادگی و صراحت در معنا	۴
	میهم نبودن	۲
	عدم برداشت نادرست از آن	۲
ادبی	جذابیت ادبیات	۳
	تأثیرگذاری بیشتر	۲
هر دو	در موارد مثبت از زبان غیرادبی و در صورت ضرورت واکنش منفی از زبان ادبی	۲
	در رشته‌های علوم انسانی به‌ویژه ادبیات فارسی نوازه‌های ادبی و سایر علوم نوازه‌های غیرادبی	۱

جدول ۱۱. دلایل انتخاب نوازه ادبی و غیرادبی توسط دانشجویان

نوازه	علت/دیدگاه	فراوانی
غیرادبی	جذب شدن تدریس با ادبیات	۱۴
	علت پذیرش نوازه‌های ادبی	۱۰
	ترجیح نوازه‌های ادبی در تشویق و نوازه‌های غیرادبی در تنبیه	۱۱
	قابل درک نبودن ادبیات برای همه	۳۱
ادبی	متناسب نبودن ادبیات با روند فرهنگی و سبک فکری امروز	۲۵
	مختص دانستن نوازه‌های ادبی به رشته‌های زبان و ادبیات فارسی	۵۴
	نداشتن کشش و حوصله طرح ضرب‌المثل‌ها و کنایات شعری	۱۴
	گرایش بیشتر دانشجویان امروز به تکه‌کلام‌ها یا اشعار خوانندگانی با ادبیات ضعیف	۲
غیرادبی	برداشت نادرست و ایجاد سوءتفاهم	۵۶
	سادگی و قابل درک بودن جملات غیرادبی	۸۲
	پذیرش نوازه‌های غیرادبی	۴۲
	عمومیت داشتن	۴۲
	برقراری ارتباط بیشتر با الفاظ غیر موزون و متأثر از فضای مجازی	۷۰

بحث و نتیجه‌گیری

محیط یادگیری حمایتی به‌واسطه ارتباطات ساخته می‌شود. هنگامی که مدرس، دانشجویان خود را خوب بشناسد و با کلام و رفتار خود نشان دهد حامی آنان است می‌تواند بر افزایش انگیزه و مشارکت در بحث‌های کلاسی تأثیر بگذارد. نوازه‌ها به‌عنوان رویکردی روان‌شناختی، قابلیت تأثیرگذاری بر انگیزه یادگیری دانشجویان (پیش‌قدم و خواجوی، ۲۰۱۴)،

در محیط‌های آموزشی، مدرس با رفتارهای حمایتی خود می‌تواند تعامل مؤثری با دانشجویان برقرار کند. این رفتارهای حمایتی با هدف ایجاد حس امنیت و ارزشمندی در دانشجویان می‌تواند از طریق ارائه بازخوردها و پیام‌های کلامی و غیرکلامی مثبت و منفی انجام شود. درحقیقت، یک

گردآوری داده‌ها و ارزیابی موقعیت‌های تعاملی میان مدرسان و دانشجویان، به تهیه مقیاس اولیه نوازه‌های غیرادبی پرداختند. سپس در ارتباط با نوازه‌های ادبی، با در نظر گرفتن موقعیت‌های ارتباطی و ویژگی‌های هر یک از نوازه‌های کلامی و غیرکلامی، شرطی و غیرشرطی و مثبت و منفی غیرادبی، براساس آثار موجود در زبان و ادبیات فارسی به تهیه نوازه‌های ادبی پرداختند. در ادامه به منظور بررسی اولیه نوازه‌ها، مقیاس ارزیابی در اختیار مدرسان در رشته‌های تحصیلی متفاوت قرار گرفت و با اعمال نظرات آن‌ها به طراحی نهایی اقدام شد. در نهایت پژوهشگران با انتشار مقیاس ارزیابی مذکور و جمع‌آوری داده‌ها از میان ۴۱۱ دانشجو به نتایج زیر دست یافتند.

نتایج تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی این پژوهش نشان داد هر چهار عامل (کلامی، غیرکلامی، شرطی و غیرشرطی) در ۲۴ گویه دارای برازش مطلوبی بوده و بدون حذف هیچ مؤلفه‌ای، قابلیت اطمینان و اجرا دارد. به عبارت دیگر، هیچ‌یک از سؤالات مربوط به مؤلفه‌های مقیاس ارزیابی بارعاملی کمتر از ۰/۴ نداشته و بدون حذف هیچ‌یک از سؤالات، از روایی مناسبی برخوردار است. شاخص‌های نیکویی برازش گزارش شده در تحلیل عاملی تأییدی نیز در سطح مطلوبی قرار داشتند. در بررسی پایایی مقیاس ارزیابی نیز نشان می‌دهد تمام زیرمؤلفه‌ها دارای مقادیر بالای ۰/۸۰ هستند و مقیاس ارزیابی ترجیحات نوازه‌گیری ادبی و غیرادبی دارای پایایی مطلوبی است.

در راستای مطابقت دادن یافته‌های این پژوهش با مطالعات پیشین، مطالعه حاضر مقیاس نوازه‌ای اعتباریابی شده توسط پیش‌قدم و خواجه‌سوی (۲۰۱۴) را که سعی در سنجش میزان تأثیر نوازه‌گری مدرس بر انگیزه زبان‌آموزان را داشتند، تأیید می‌کند و نشان می‌دهد که نوازه‌های کلامی و غیرکلامی قابلیت تأثیر در آموزش را دارند. افزون‌براین، همراستا با مقیاس طراحی شده رجب‌نژاد (۲۰۱۷) که به بررسی تمایل زبان‌آموزان به مشارکت در کلاس و کسب موفقیت در یادگیری زبان پرداخته است، به نظر می‌رسد با استفاده از مقیاس ارزیابی اعتباریابی شده در پژوهش حاضر نیز می‌توان تمایل به حضور در کلاس دانشجویان را سنجید. افزون‌براین، مقیاس اعتباریابی شده حاضر از جهت توجه به انواع نوازه‌های کلامی و غیرکلامی و شرطی و غیرشرطی مثبت و منفی در راستای مقیاس طراحی شده کرمی (۲۰۱۸) و سخت‌کار حدادی و همکاران (۲۰۱۷) است که در

ایجاد حس مشارکت آنان در بحث‌های کلاسی (رجب‌نژاد، ۲۰۱۷) و تسهیل ارتباطات میان مدرس و دانشجویان را دارند (قندهاری‌نژاد، ۲۰۱۹). از این رو، پرداختن به معیارهایی که به ارزیابی نوازه‌ها می‌پردازد، می‌تواند در مدیریت بهتر ارتباط و ارسال و دریافت نوازه‌ها براساس تمایلات دانشجویان تأثیر بگذارد. بدین منظور، هدف از مطالعه حاضر طراحی و اعتباریابی مقیاس ارزیابی ترجیحات نوازه‌گیری ادبی و غیرادبی دانشجویان است. لازم به ذکر است با در نظر گرفتن این مسئله که تاکنون مقیاس‌های ارزیابی نوازه‌ها تنها براساس زبان غیرادبی و معیار طراحی شده‌اند، پژوهشگران به قصد ایجاد محیط آموزشی هیجان‌انگیز، گسترش ادبیات فاخر فارسی در مکالمات میان‌فردی و آموزش و یادگیری، نوازه‌های ادبی را در این مقیاس ارائه داده‌اند. زیرا پژوهش‌های گذشته (همچون حینتا عبدالحسین و همکاران، ۲۰۲۲؛ جبارالجعاد، ۲۰۱۷؛ سخت‌کار حدادی، ۲۰۱۷) نشان دادند افراد در مواجهه با نوازه‌هایی به زبان معیار - خواه نوازه منفی یا مثبت - تمایل چندانی از خود نشان نمی‌دهند. از این رو، با توجه به ویژگی‌های برجسته زبان ادبی (زبان آثار مثنوی و منظوم ادب پارسی)، نوازه‌های ادبی تهیه شدند و در مقابل نوازه‌های غیرادبی قرار گرفتند؛ تا مشخص شود تغییر زبان نوازه‌ها چه تغییری در تمایلات دانشجویان رشته‌های تحصیلی گوناگون ایجاد می‌کند.

نوازه‌های ادبی محصول کلام و خیال‌پردازی شاعران و نویسندگانی است که اندیشه‌ها، ایده‌ها و جهان‌بینی خود را در قالب آثار فاخری در زبان و ادبیات فارسی گنجانده‌اند. به عبارت دیگر، نوازه‌های ادبی برگرفته از آثار موجود در زبان و ادبیات فارسی (نظم و نثر و آرایه‌های ادبی) است که براساس نوع ارتباطی که با انواع نوازه‌های مثبت و منفی کلامی، شرطی و غیرشرطی دارند، برگزیده شدند (ایمانی و همکاران، ۱۴۰۱). بدیهی است مدرس هنگامی که از ادبیات در تدریس خود استفاده می‌کند، باعث تلطیف عواطف دانشجویان می‌شود و یادگیری را افزایش می‌دهد؛ زیرا عناصر زبانی موجود در متن ادبی باعث برانگیختن پاسخی لذت‌بخش در مخاطب شده و از نظر زیبایی‌شناسی برای درک مخاطب به وجود آمده است (حاج‌مؤمن و صالح‌بک، ۱۳۹۴). بنابراین سنجش تأثیر نوازه ادبی و غیرادبی در آموزش تأثیرگذار است (ایمانی، ۱۴۰۱).

با توجه به هدف مطالعه حاضر، پژوهشگران با بررسی مطالعات و مقیاس‌های طراحی شده در زبان فارسی، ضمن

پژوهش‌های دیگر از جمله (جبارالجعاد، ۲۰۱۷ و حینتا عبالحسین و همکاران، ۲۰۲۲) نیز مدنظر قرار گرفته‌اند.

در مجموع، یافته‌های پژوهش تأیید می‌کنند که مقیاس ارزیابی محقق ساخته‌ی ترجیحات نوازه‌گری ادبی و غیرادبی دارای روایی و پایایی مطلوبی بوده و قابلیت اجرا در مطالعات دیگر برای سنجش نوازه‌های را دارد. بنابراین، با توجه به اهمیت نوازه در ارتباط بین مدرس و دانشجو از این مقیاس می‌توان برای ارزیابی و سنجش تمایل دانشجویان به دریافت نوازه‌های ادبی و غیرادبی از مدرس استفاده کرد. افزون‌بر آن، می‌تواند منبعی مطلوب برای نوازه‌گری باشد. بایسته یادآوری است که کاربرد نوازه‌های ادبی در محیط آموزشی می‌تواند تا حدودی منجر به پیوند و کاهش شکاف میان ادبیات فارسی با دانشجویانی که رشته‌های متفاوتی با ادبیات دارند، شود.

افزون‌بر این، از میان رشته‌های تحصیلی گوناگون، انتظار می‌رفت از آن‌جایی که دانشجویان رشته‌ی زبان و ادبیات فارسی بیشتر از سایر رشته‌های تحصیلی با ادبیات فارسی در ارتباط هستند و تحت تعلیم و آموزش مهارت‌ها و توانایی‌های ادبی قرار می‌گیرند، نسبت به دریافت نوازه‌های ادبی ترجیح بیشتری نشان دهند. درحالی که نتایج پژوهش نشان داد میان ترجیح دانشجویان نسبت به دریافت نوازه‌های ادبی و غیرادبی با رشته‌ی تحصیلی (علوم انسانی و غیرعلوم انسانی) آن‌ها ارتباط معناداری وجود ندارد. بنابراین رشته‌ی تحصیلی عاملی مؤثر بر روند این مطالعه و ترجیحات نوازه‌گیری ادبی و غیرادبی دانشجویان نبود. از این حیث یافته‌ی پژوهش حاضر در راستای پژوهش ایرج‌زاد (۲۰۱۵) است که با بررسی میزان نوازه‌گیری دانش‌آموزان از مدرسان درس زبان فارسی، زبان عربی و زبان انگلیسی به این نتیجه رسید که مدرسان زبان انگلیسی و زبان عربی بیشترین میزان نوازه‌گری را دارند؛ درحالی که مدرس زبان فارسی با وجود داشتن زبان مشترک با دانش‌آموزان کمترین نوازه را ارائه می‌داد.

بررسی نظرات مدرسان نسبت به ترجیح نوازه‌های ادبی و غیرادبی در جدول (۱۱) نشان داد تعداد ۳ نفر از مدرسان با انتخاب نوازه‌ی ادبی، ۴ نفر با نوازه‌ی غیرادبی و ۳ نفر با انتخاب همزمان نوازه‌های ادبی و غیرادبی ترجیح خود را نسبت به کاربرد آن‌ها در تعاملات میان مدرس و دانشجو نشان دادند. از نظر مدرسان موافق با نوازه‌ی ادبی، ادبیات در مقایسه با کلام عادی، توان تأثیرگذاری بیشتری بر مخاطب دارد و می‌تواند منجر به جذابیت تدریس شود. به عبارت دیگر، هنگامی که مدرس بتواند متناسب با حال و موقعیت ارتباطی با

دانشجویان از گنجینه‌های ادب پارسی بهره‌برد و اشعاری شایسته و مرتبط با سلاقی و ترجیحات ادبی آن‌ها برگزیند، می‌تواند موجب جذابیت بیشتر در کلام و تدریس خود شود. در ارتباط با نوازه‌های غیرادبی، مدرسان علت برگزیدن کلام عادی را سادگی، صراحت در معنا و قابل درک بودن، انتقال سریع مفاهیم و عدم وجود برداشتی نادرست از آن می‌دانند. به عبارت دیگر، آن‌ها معتقدند زبان ادبی برای همه‌ی افراد قابل درک نیست و گاهی اوقات ابهام موجود در کلام و عدم صراحت در بیان جملات ادبی می‌تواند منجر به برداشت نادرست و ایجاد سوءتفاهم شود، از این‌رو ترجیح می‌دهند از نوازه‌های غیرادبی در تعامل میان مدرس و دانشجو استفاده کنند. افزون‌بر این، گروه دیگری که معتقدند از هر دو نوازه می‌توان استفاده کرد نیز ادبیات را بیشتر مختص رشته‌های زبان و ادبیات فارسی می‌دانستند و بیان داشتند که در ارتباط با دانشجویان سایر علوم، استفاده از نوازه‌های ادبی شاید چندان مورد استقبال واقع نشود. درحالی که از میان دانشجویانی که هر دو نوازه‌ی ادبی و غیرادبی را برگزیدند، برخی معتقد بودند هنگام تشویق کردن دانشجویان بهتر است از نوازه‌های غیرادبی استفاده کرد و در صورت ضرورت می‌توان از نوازه‌های ادبی به‌عنوان واکنش منفی استفاده کرد. بر مبنای داده‌های جدول (۱۱)، دانشجویان علت انتخاب نوازه‌های ادبی و غیرادبی را بیان کردند. در ارتباط با نوازه‌های ادبی، دانشجویان بدیع بودن نوازه‌های ادبی (زبان ادبی) در تعامل مدرس با دانشجو و جذابیت آن را علتی برای انتخاب نوازه‌ی ادبی دانستند. افزون‌بر این، در تشویق کردن نوازه‌های ادبی و در واکنش‌های منفی نوازه‌های غیرادبی را ترجیح دادند. این یافته برخلاف نظر مدرسان بود که بیان داشتند در هنگام ارائه‌ی واکنش منفی در کلاس درس، نوازه‌ی ادبی را بر نوازه‌ی غیرادبی ترجیح می‌دهند و هنگام تشویق کردن دانشجویان بیشتر نوازه‌گری غیرادبی را ترجیح می‌دهند. احتمالی که برای گزینش نوازه‌های ادبی در زمان تشویق شدن توسط دانشجویان می‌توان بیان کرد، شاید توجه آن‌ها به جذابیت ادبیات، زبان موزون و آهنگین آن و ایجاد تنوع در تشویق شدن باشد. عدم انتخاب نوازه‌های ادبی توسط دانشجویان در هنگام مورد نکوهش قرار گرفتن و ترجیح زبان غیرادبی بر آن را می‌توان صراحت در کلام غیرادبی و انتقال سریع و بدون واسطه‌ی معنا و عدم وجود ابهام دانست تا سریعاً برای آن‌ها مشخص شود که به چه علتی مورد نکوهش و شماتت قرار گرفتند. افزون‌بر این، علت عدم

نوازه‌های منفی) یا بی‌توجهی نشان دادن به شناخت بیشتر نسل حاضر را در پیش گرفته‌اند که بی‌تردید در این زمینه موفقیت‌چندانی حاصل نمی‌شود. به‌زعم نگارندگان، شاید بتوان با کاهش نوازه‌های منفی (واکنش‌ها و برخوردهای سرکوب‌کننده) و کنار گذاشتن بی‌نوازه‌گی (تلاش نکردن برای شناخت بیشتر نسل جدید و نادیده انگاشتن سلاقی و سبک فکری آن‌ها) تعاملی مؤثرتر با دانشجویان نسل حاضر برقرار کرد.

در ارتباط با محدودیت‌های این پژوهش، با توجه به آن‌که نوازه‌های منفی دارای بار عاطفی و روانی ناخوشایندی هستند، ممکن بود دانشجویان و مدرسان عدم دریافت نوازه را به دریافت این نوازه‌های منفی ترجیح دهند، اما با توجه به آن‌که اهداف مشخص و متفاوتی برای طراحی این مقیاس در نظر گرفته شده بود، امکان افزودن گزینه «عدم دریافت نوازه» میسر نبود و از این نظر پژوهش دچار محدودیت بود. از سوی دیگر، به دلیل برابر نبودن حجم نمونه در هر یک از مقاطع تحصیلی و غالب بودن دانشجویان مقطع کارشناسی نسبت به سایر مقاطع، امکان در نظر گرفتن و بررسی مقایسه‌ای مقاطع تحصیلی از حیث ترجیحات نوازه‌گیری مقدور نبود که پیشنهاد می‌شود این متغیر در پژوهش‌های آتی نیز مدنظر قرار گیرد. افزون‌براین، با توجه به یافته‌های پژوهش، پیشنهاد می‌شود مقیاس ارزیابی ترجیحات نوازه‌گیری ادبی و غیرادبی با در نظر گرفتن عوامل مؤثر در پژوهش‌ها همچون سن، جنسیت و سابقه تدریس مدرس مورد بررسی و ارزیابی قرار بگیرد و پیشنهاد می‌شود نوازه‌های ادبی و غیرادبی طراحی شده به‌صورت عملی در کلاس‌های درس اجرا شده و تفاوت دیدگاه مدرسان و دانشجویان نسبت به کاربرد آن‌ها نیز تجزیه و تحلیل شود.

Refererces

- Amini, A. (2017). *Examining psychological reactance and stroke in teacher success from Iranian EFL learners' viewpoints* (Unpublished master's thesis). Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran.
- Amouzegar, E. (2016). *Examining the roles of stroke, willingness to communicate, and motivation in English language achievement: A case of Iranian EFL learners* (Unpublished master's thesis). Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran.
- Berne, E. (1988). *Games people play*. Grove.
- Browne, M. W., & Cudeck, R. (1993). Alternative ways of assessing model fit. In K.

انتخاب نوازه‌های ادبی را قابل درک نبودن ادبیات برای همه افراد، گاهی اوقات برداشت نادرست از گونه‌های ادبی و اختصاص دادن آن به رشته‌های زبان و ادبیات فارسی، متناسب ندانستن ادبیات با سبک فکری و روند فرهنگی دانشجویان امروز و گرایش بیشتر آن‌ها به اشعار و تکه‌کلام‌های برخی از خوانندگان امروزی و نداشتن کشش و حوصله طرح مثل‌ها و کنایات شعری می‌دانند.

با توجه به این مهم که ادبیات، عمیق‌ترین حالات روحی و وجودی انسان را در بر می‌گیرد، با روان‌شناسی ارتباط نزدیکی دارد؛ زیرا هر دو دارای زمینه مشترکی هستند که با انگیزه، توانایی‌ها و رفتارهای انسانی سروکار دارند. به‌همین‌منظور، ادبیات با همه ابعاد زندگی بشر در ارتباط بوده و می‌تواند به‌عنوان ابزاری کارآمد به‌منظور تعلیم و تربیت به‌کار رود. افزون‌براین، ادبیات گنجینه‌ای گران‌بها است که حفظ و پاسداشت آن وظیفه همه افراد یک جامعه زبانی است و اختصاص دادن آن به یک گروه یا رشته تحصیلی خاص (زبان و ادبیات فارسی) نادرست به‌نظر می‌رسد که علت آن می‌تواند بی‌توجهی و نادیده انگاشتن اهمیت ادبیات در زندگی، کم‌توجهی به آن در رسانه ملی و اجتماع باشد که منجر به بی‌رغبت شدن افراد نسبت به ادبیات و کاربست آن در زندگی و نقش هر یک از افراد در پاسداشت ادبیات باشد. بی‌گمان گسترش استفاده از شبکه‌های مجازی و راه یافتن بیشتر لغات بیگانه به زبان فارسی در مقایسه با دوره‌های پیشین زبانی و مفهوم جهانی شدن فرهنگ، نقش بسزایی در تغییر سبک فکری و فرهنگی جوانان امروز و گرایش بیشتر آن‌ها به ادبیات ضعیف برخی از خوانندگان و جایگزین کردن آن با ادبیات اصیل پارسی شده است. در ارتباط با نحوه برخورد با نسل جدید به‌نظر می‌رسد برخی روش‌های سرکوب

- A. Bollen & J. S. Long (Eds.), *Testing structural equation models* (pp. 136-162). Sage.
- Firoozian Pour Esfahani, A., Pishghadam, R., & Naderi, S. (2020). Examining English teachers' stroke perception from language learners: A mixed methods study on gender. *Journal of Foreign Language Research*, 9(3), 927-958 [in Persian].
- Francis, D., & Woodcock, M. (1996). *The new unblocked manager: A practical guide to self-development*. Gower Publishing, Ltd.
- Gao, Y. (2021). Toward the role of language teacher confirmation and stroke in EFL/ESL

- students' motivation and academic engagement: A theoretical review. *Frontiers in Psychology*, 12, 1-8.
- Ghandehari Nezhad, A. (2019). *Sensory strokes and teacher credibility in foreign language achievement: A case of Iranian EFL learners* (Unpublished master's thesis). Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran.
- Hajmomen, H., & Salehbeq, M. (2015). The structure of identifying the manifestations of literariness: Esthetical approach. *Wisdom and Philosophy*, 11(42), 37-54 [in Persian].
- Hintaw Abdulhussein, S. (2017). *A quantitative study on Iraqi EFL learners' conceptions of stroke with respect to teachers' age* (Unpublished master's thesis). Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran.
- Hintaw Abdulhussein, S., Pishghadam, R., & Sakhtkar Haddadi, M. (2022). Iraqi EFL learners' conceptions of strokes with respect to teachers' age. *Transactional Analysis Journal*, 52(2), 159-171.
- Hosseini, S. (2016). *EFL teachers' perceptions of stroke and their application in any class: A case of Iranian private English institutes* (Unpublished master's thesis). Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran.
- Imani, M. (2022). *Investigating the stroke preferences of undergraduate students in terms of gender and field of study: A case of literary and non-literary strokes*. (Unpublished master's thesis). Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran [in Persian].
- Imani, M., Pishghadam, R., & Ebrahimi, S. (2023). An investigation of gender effects on students' preferences for literary and non-literary strokes. *Journal of Woman in Culture and Art*, 14(4), 627-652 [in Persian].
- Irajzad, F. (2015). *Stroke analysis of Persian, Arabic, and English teachers: A case of female teachers in the context of Iranian schools* (Unpublished master's thesis). Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran.
- Jabbar Al Jaed, Z. (2017). *Examining Iraqi EFL students' conceptions of stroke: A case of gender* (Unpublished master's thesis). Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran.
- Kaveh, M., & Afrashi, A. (2019). Formulaic language and its role in Persian language teaching. *Language Studies*, 10(1), 99-122. [In Persian]
- Kormi, S. (2018). *Development and validation of willingness to receive stroke scale and examining its relationship with L2 willingness to communicate, motivation, and foreign language achievement: A case of Iranian EFL learners* (Unpublished master's thesis). Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran.
- Noorbakhsh, Z. (2016). *Stroke and gender identity in teacher success: A case of Iranian EFL teachers* (Unpublished master's thesis). Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran.
- Pishghadam, R., Ebrahimi, S., & Tabatabaeian, M. S. (2019). *A novel approach to psychology of language education*. Ferdowsi University of Mashhad Press [in Persian].
- Pishghadam, R., & Farkhondefal, E. (2017). From navazesh (physical strokes) to navazeh (mental strokes): A look into the concept of stroking in teaching a second language. *Language and Translation Studies*, 49(4), 1-13 [in Persian].
- Pishghadam, R., & Khajavi, G. (2014). Development and validation of the student stroke scale and examining its relation with academic motivation. *Studies in Educational Evaluation*, 43, 109-114.
- Rajabnejad, F., Pishghadam, R., & Saboori, F. (2017). On the influence of stroke on willingness to attend classes and foreign language achievement. *Applied Research on English Language*. 6(2), 141-158.
- Sakhtkar Haddadi, M. (2017). *What strokes you may not stroke me: Designing and validating learner stroke quotient scale and examining Iranian EFL learners' conceptions of stroke* (Unpublished master's thesis). Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran.
- Song, Z. (2021). Teacher stroke as a positive interpersonal behavior on English as a foreign language learners' success and enthusiasm. *Frontiers in Psychology*, 12, 1-4.
- Solomon, C (2003). Transactional analysis theory: *The basics*. *Transactional Analysis Journal*, 33(1), 15-22.
- Sharif, F. (2017). *The relationship among fear of negative evaluation, willingness to communicate, and student stroke in Iranian EFL learners*. (Unpublished master's thesis). Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran.
- Stewart, I., & Joines, V. (1987). *TA: A new introduction to transactional analysis*. Life space.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (1996). *Using multivariate statistics (3rd Ed.)*, Harper Collins.
- Ulman, J. B. (2001). Structural equation modeling. In B. G. Tabachnick & L.S. Fidell

(Eds.), *Using multivariate statistics* (4th ed., pp. 653-771). Allyn & Bacon.
Yazdanpour, H. (2015). *Teacher stroke scale and*

examining ITS relationship with burnout (Unpublished master's thesis). Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran.

پیوست ۱: مقیاس ارزیابی ترجیحات نوازه‌گیری ادبی و غیرادبی

انواع نوازه	سؤال	نوازه ادبی	نوازه غیرادبی
نوازه کلامی مثبت	هنگامی که دانشجویان با تأخیر وارد کلاس شوند، ترجیح می‌دهید مدرس کدام جمله را بیان کند؟	باد آمد و بوی عنبر آورد	چه خوب شد که اومدین، منتظر تون بودیم
	هنگامی که دانشجویی بعد از جلسه‌ای غیبت به کلاس می‌آید، ترجیح می‌دهید مدرس کدام جمله را به او بگوید؟	ستاره سهیل شدین	جای شما در کلاس خالی بود
	اگر مدرس بخواهد دانشجویی را به سبب کوشایی و پرتلاش بودن تشویق کند، ترجیح می‌دهید کدام جمله را بگوید؟	تو گل سر سبد کلاس هستی	تو فوق العاده هستی
نوازه کلامی منفی	در موقعیتی که دانشجو در فعالیت‌های کلاسی شرکت نکند، ترجیح می‌دهید مدرس کدام جمله را بیان کند؟	چرا عاقل کند کاری که باز آرد پشیمانی	بهتره مشارکت بیش‌تری تو کلاس داشته باشین
	هنگامی که دانشجویی به سبب بی‌نظمی مورد نکوهش قرار بگیرد، کدام جمله مدرس را ترجیح می‌دهید؟	کلاس نیست که بازار شامه	این همه بی‌نظمی غیر قابل تحمله
	در برابر انجام کار خطای دانشجو که مورد پسند مدرس نیست، ترجیح می‌دهید کدام جمله بیان شود؟	شورش رو در آوردین	برای شما با این سن متاسفم
نوازه شرطی مثبت	در پاسخ به جواب نادرست به سؤالات، ترجیح می‌دهید مدرس کدام جمله را به دانشجویان بگوید؟	سعی ناپرده در این راه به جایی نرسی / مزد اگر می‌طلبی طاعت استاد ببر	تلاشی که برای پاسخ دادن به سوالات داشتید ارزشمند اگر می‌خواهید نمره بالا بگیرید باید تکالیف خود را انجام بدهید
	اگر مدرس بخواهد دانشجویی را به سبب منضبط بودن تشویق کند، ترجیح می‌دهید کدام جمله را بیان کند؟	خطاب به سایر دانشجویان او را با لبخند نشان داده و می‌گوید: هر که را همت عالی شد پدید / هر چه جست آن چیز، حالی شد پدید	با اشاره به او به بقیه می‌گوید: اگه شما هم زحمت بکشید می‌تونید مثل ایشون بشید
	هنگامی که دانشجویی سر کلاس با تلفن همراه کار می‌کند، ترجیح می‌دهید مدرس کدام جمله را بیان کند؟	لطفاً درس رو گوش بدید که حکایت شما سر امتحان نشه نوشدارو بعد از مرگ از سهراب	اگر می‌خواهید با تلفن کار کنید برید بیرون
نوازه شرطی منفی	در برابر بی‌توجهی و گوش ندادن دانشجویان به تدریس مدرس، ترجیح می‌دهید کدام جمله را بیان کند؟	هر کسی آن درود عاقبت کار که کشت	اگه حوصله گوش دادن به درس رو ندارین، نیابین سر کلاس
	هنگامی که دانشجویی به سبب پرگویی و اتلاف وقت مورد نکوهش قرار بگیرد، ترجیح می‌دهید مدرس از کدام جمله استفاده کند؟	کم‌گوی و گزیده‌گوی چون در تا ز اندک تو جهان شود پر	اگر بیش از حد صحبت کنید وقت بالارزش من و بقیه رو تلف می‌کنید
	اگر قرار باشد مدرس به سبب داوطلب شدن دانشجویان برای انجام امور کلاسی یا درس جواب	خورشید به همت بلندت ماند	توانمندی‌های شما قابل تقدیر است

انواع نوازه	سؤال	نوازه ادبی	نوازه غیرادبی
	دادن بازخوردی داشته باشد، ترجیح می‌دهید کدام جمله را بیان کند؟		
	در برابر ارائه اصولی و درست درس، ترجیح می‌دهید مدرس کدام جمله را بیان کند؟	آنچه خوبان همه دارند تو یکجا داری	آفرین تو قابلیت مدرس شدن رو داری
نوازه غیرشرطی مثبت	اگر مدرس بخواهد دانشجویی را به سبب فعالیت‌های مکرر تشویق کند، ترجیح می‌دهید کدام جمله را بیان کند؟	کمال حسن وجودت به وصف راست نیاید	تو دانشجوی توانمندی هستی
	در برابر ارائه نادرست درس، ترجیح می‌دهید مدرس کدام جمله را بیان کند؟	نه هرکه نقش نظمی زد کلامش دلپذیر افتد	تو خیلی بی‌استعدادی
	شما ترجیح می‌دهید مدرس در مقابل حواس‌پرتی دانشجو کدام جمله را بیان کند؟	(فالانی) اصلاً تو باغ نیستی	چقدر حواس‌پرتی
نوازه غیرشرطی منفی	اگر دانشجویی حین تدریس درس مدام بیرون برود و نظم کلاس را مختل کند، ترجیح می‌دهید مدرس کدام جمله را بیان کند؟	آب که سر بالا میره قورباغه هم ابوعطا می‌خونه	تو دانشجوی بی‌ملاحظه‌ای هستی
	هنگامی که دانشجویی نمره بدی گرفته باشد، کدام برخورد مدرس را ترجیح می‌دهید؟	دست روی شانه او گذاشته و به سمت تخته می‌رود و روی آن می‌نویسد: نابرده رنج گنج میسر نمی‌شود	بدون واکنش خاصی، برگه امتحان را به او تحویل می‌دهد
	شما ترجیح می‌دهید مدرس بابت کسب نمرات خوب دانشجویان، کدام برخورد را داشته باشد؟	روی تخته این شعر را می‌نویسد و به او نگاه می‌کند: اهل همت رخنه در سد سکندر می‌کنند/ این سبک دستان، کلید فتح را دندان‌اند	ارتباط چشمی برقرار کرده و بعد از لیخند زدن به او به تدریس خود ادامه می‌دهد
نوازه غیرکلامی مثبت	ترجیح می‌دهید مدرس در پاسخ به انتقاد دانشجویان کدام برخورد را داشته باشد؟	بعد از پایان سخن دانشجو به نشانه پذیرش نقد روی تخته می‌نویسد: متکلم را تا کسی عیب نگیرد سخن صلاح نپذیرد	سرش را به نشانه تأیید کردن تکان بدهد
	اگر دانشجویی سر کلاس مشغول خوردن یا آشامیدن باشد، ترجیح می‌دهید مدرس چه برخوردی با او داشته باشد؟	با اخم به او نگاه می‌کند و بعد خطاب به کل کلاس می‌گوید: آدمی را به ادب بشناسند	به او پوزخند می‌زند
نوازه غیرکلامی منفی	هنگامی که دانشجویی تکالیف خود را انجام نمی‌دهد، کدام برخورد مدرس را ترجیح می‌دهید؟	شعر "تا کی آخر چو بنفشه سر غفلت در پیش" را با لپ‌تاپ به نمایش می‌گذارد و به او نگاه می‌کند	به نشانه تأسف سرش را تکان می‌دهد
	هنگامی که دانشجویی بی‌توجه به درس مشغول صحبت با هم‌کلاسی خود باشد، کدام برخورد مدرس را ترجیح می‌دهید؟	از او روی برمی‌گرداند و روی تخته می‌نویسد: با ماه نشینی ماه شوی با دیگ نشینی سیاه شوی	اخم کرده و با دست اشاره می‌کند که بیرون برود